

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 31. (91.) ÉVF. • 3. SZÁM • 2021. MÁRCIUS • ÁRA: 3 LEJ

Fotó: Czire Alpár

Az Úr zsámolya előtt

• Mindannyiunkban ott él egy kisgyerek, aki őszinte kíváncsisággal tekint a világra, még nem tudja, mit szokás, mit nem, ezért néha kócos, maszatos. Ahogy nő, lassan elengedi szülei kezét, s megtanulja, hogy szabadsága addig terjed, ahol a másoké kezdődik. Ezért megfésülködik, kimosakodik, szépen köszön, nem lóg ki a sorból.

De szabadságvágya nem huny ki lelkéből. Rájön arra, hogy szabadságának nemcsak horizontális, de vertikális dimenziója is van, s bármint szorongatja is a világ,

lelkében Teremtőjéhez emelkedve örökké szabad marad.

1848-ban sokak áldozták fel egyéni kényelmüket a közösségért, mert hitték, hogy a szabadság mindenkinek egyformán jár. 2021-ben számot kell vetnünk a szabadsággal együtt járó felelősséggel is. Tudunk-e bízni abban, hogy együtt, közös erővel, Isten akaratát keresve ma is elérhető világot tudunk teremteni magunknak?

A felnőt, szabad akaratát megélő teremtmény tudja, hogy mást nem tehet.

A tartalomból:

*Szívből jövő,
szívhez szóló*

4

A bizalomról

6

Kezelje bizalmasan!

7

Koronavírus-évforduló

8

*Egy elmaradt levél
margójára*

13

Az örök dilemma

20

„Akik félték az URat, az ÚRban bízzatok! Segítségetek és pajzsotok ő.” (Zsolt 115,11)

● **Február 7–14. között zajlott a Házasság hete programsorozat, amelyhez több egyházközség is csatlakozott különböző programokkal. Az idei év mottója: Ezerszer is igen!** – amely gondolat köré egyháziak és civilek közös összefogással találták ki a személyes jelenléteket igénylő és az online térbe költöztetett aktivitásokat. Idén hetedik alkalommal szervezték meg Erdővidéken a Házasság hete programsorozatot. Az ökümenikus jellegű rendezvénysorozat erdővidéki keresztény egyházközségek és nőszövetségek, illetve civil szervezetek összefogásával valósult meg. A kolozsvári belvárosi unitárius egyházközségben a járványügyi elővigyázatosság miatt idén csak online térben szólítottak meg párokat. A Gondviselés Segélyszervezet Marosi körí fiókjának szervezésében Nyárádszere-dában is online ünnepelték a házasság hetét. A Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközségben is egész hetes programmal készültek, amelyhez online és személyesen is lehetett csatlakozni.

● **Február 19-én online térbe költözve zajlott az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet idei első Mamut körútja.** A Zoomon zajlott találkozó alkalmából az eddigi legnagyobb csapat gyűlt össze, 28 települést „érintve” és több száz fiatalot megszólítva.

● **Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör**
Január 8-án éjszaka kigyulladt és leégett a Brassó megyei Datk települé-

sen Nagy István lakos családi háza. Január 9-én a datki faluközség gondoskodott a törmelékek elszállításáról, másnap nagyszabású gyűjtésbe kezdtek, az összegből már akkor sikerült megrendelni az építkezési anyagokat, téglát, cserepet, nyílászárókat.

A *Datki Unitárius Egyházközség felvállalta a széles közösségben való adománygyűjtést*, az adományok összegyűjtésére egy külön bankszámlát nyitott, több gyülekezet – felekezettől függetlenül – gyűjtést hirdetett, vannak, akik már eljuttatták a segítyt, s van, ahol még folytatódik az akció. Több magán-személy, egyházközség, intézmény, egyesület és önkormányzat is csatlakozott az akcióhoz. Az amerikai Balázs Ferenc-öztöndíj bizottsága Jay Roller koordinálásával szervezett gyűjtést az amerikai unitárius gyülekezetekben. A Marosvásárhelyi Rádió munkatársai, köztük Sármási-Bocskai János és Kányádi Orsolya kiemelten segítették az ügy előremenetelét.

Január 19-én a Romániai Falugondnokságok Szövetsége kalákát hirdetett meg a Nagy család megsegítésére, az eseményen több szervezet tagjai is részt vettek: a Gondviselés Segélyszervezet Brassó megyei fiókja, a brassói, nagyajtai, kőhalmi, alsórákosi, homoródkarácsonyfalvi, olthévízi unitárius egyházközség képviselői, az Olthévízi Általános Iskola tanárai, Benedek Jakab nyugalmazott unitárius lelkész, valamint a tűzkárosult család tagjai. A sikeres kaláka során közösen elhatározták és vállalták, hogy ismételt kalákát fog-

nak szervezni majd az új ház megépítésére.

A bankszámlára továbbra is lehet adományokat utalni: RON, HUF, EUR és USD pénznemben. Mindennemű adomány célszerűen és szakszerűen lesz eljuttatva a családhoz, amelyből egy új házat fognak felépíteni.

(Banki elérhetőség: COD IBAN: RO56RZBR0000060022325875, RAFFEISEN BANK, PAROHIA UNITARIANA DOPCA, CUI: 12539115, SWIFT: RZBRROBU)

Január 26-án Székelyszáldoboson leégett egy ház, amelyben a tulajdonos Gabor Mariana és Subțire Vasile különösen nehéz körülmények között élt hat kiskorú gyerekével. A családot többször meglátogatták a Gondviselés Segélyszervezet erdővidéki önkéntesei is, akik bútorokat, hálóneműt és egyéb szükséges dolgokat vittek a rászoruló családunk.

● **Székelyudvarhelyi Egyházkör**
Február 2-án Székelyderzsben Soltész Miklós, a magyarországi miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára bejelentette, hogy a magyar kormány ifjúsági ház létrehozását támogatja Homoródmáson, valamint anyagilag ösztönözni fogja a székelyderzsi népfőiskola épületének rendbetételét és különböző programok megszervezését is. Demeter Sándor Lóránd unitárius lelkész, István Adrián helyi polgármester, illetve Orbán Árpád, a helyi unitárius presbitérium tagja köszöntötte a Székelyderzsbe érkező Soltész Miklóst.

Datk

LÉLEKKENYÉR

Bizalom és szabadság

BODOR LÍDIA
EMESE

Hihetetlenül vékony a határ a megengedni és a lebeszélni, az elengedni és szoroson ölelni, a visszafogni és szárnyaira engedni között. Függetlenül attól, hogy most épp milyen kapcsolódási formára, milyen emberközi viszonyra gondolunk, mindben igaz ez. Amikor a bizalom és szabadság világainak összefonódására gondolok, színes területre cikázik képzeletem. Önismeret, féltékenység, gondolati és érzelmi nyitottság (vagy rabság), vallásosság, lelki meztelenség, kételyek és félelmek nélküli közelség, elszánt kiállás a felismert igazságért, a belső fény hite.

Bizalom hiányában az előttünk lévő embert mindig csak töredékében ismerhetjük, láthatjuk meg. Pedig olykor az egy lépés is nagy távolság – lelkek között. Jó volna nyitni még. Miközben a világ egyre hangsúlyosabban regél arról, hogy nem érdemes, nem szabad, nem nyereséges bízni.

Bizonyára az elmúlt esztendő új időszámítást ír. Hiába várjuk, hogy visszatérhessünk a régi, megszokott életünkbe – nincs sem megszokott, sem vissza. Új idők, új élet jön. A sok bizonytalanság, félelem és rettegés közepette még inkább szükségünk van a bennünk lévő fényoszlop megtalálására, mint bármikor. És szükségünk van vallásosságunk, egyházunkhoz való ragaszkodásunk elmélyítésére is.

Az éterbe való átköltözés után egy ideig kíváncsian figyeltem, hogy mit hoz ki ez az új forma, az új világ az emberekből, az egyházközelségből. Akkor, amikor érezhetően mindenkinek nagy szüksége volt a támaszra, a biztató szóra, az összekapaszkodás és együvé tartozás érzésére.

Volt ebben a megfigyelésben öröm és csalódottság is. Öröm azokért az önálló gondolatokért és visszajelzésekért, amelyek szívből fakadtak, amelyek adtak valamit, visszaadtak azoknak, akik minden erejükkel próbáltak erőt nyújtani, bátorítani és adni abban a

váratlanul szokatlan élethelyzetben. Hála és büszkeség volt látni az egyének ragyogását, belső sugárzását, bátorságát.

Csalódottság pedig azért a felismerésért, hogy milyen sok emberi szívben olyan a vallásosság, mint egy kendő, amit összefognak és elraknak a szekrény polcára. Nincs benne élet, nincs lüktetés, és úgy igazán

„A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek!” (Ézs 30,15)

szükség sincs rá... Csak a látszat kedvéért kerítik elő néha. Ennél nagyobb keserűség az a bizonyosság, hogy az éter világában is fékezhetetlenül működik a jellemtelen nyájszellem, a valódi üzenet nélküli, a tényleges jelenlét nélküli jelzés formája.

Az én bizodalom az, hogy megnyílnak az utak és lelkek a személyes megélések és visszajelzések felé. Hogy sokaknak lesz fontosabb és értékesebb egy igényesen megfogalmazott ima vagy gondolatsor megosztása, mint egy giccses fényképpel (és sokszor helytelen szöveggel) ellátott reggeli kávé melléklet. Hogy közösségi hálós identitásunk részévé válik az, ami eszmékben, hitbéli kérdésekben hozzánk közel áll, mert a miénk. Hogy az unos-untig ismételt kétszavas köszönés visszanyeri végre valódi értékét, helyette pedig merünk érzéseket, gondolatokat, emlékeket vagy reményeket megfogalmazni annak kapcsán, amit teljes odafigyeléssel néztünk, hallgattunk vagy olvastunk el. Mert ez ad valódi értéket hozzá a közös térhez, az értékteremtéshez és önmagunkhoz.

Az érzelmileg érett felnőtt bízik saját belső világában, abban, hogy képes szabadon dönteni és azért felelősséget vállalni, hogy lehetnek jó meglátásai, ötletei, és elindul abba az irányba. Tudja, hogy gondolata, szabad véleménye ugyanolyan jogos és helytálló, mint a többi száz- meg százezer – és a szelíden megfogalmazott érzéseit senki nem veheti el tőle.

Az érték melletti kiállásra, az igényesség fölmutatására, a szeretetteljes összefűzésre mindennél nagyobb szükség lesz ebben az új időszámítás szerinti életben.

A béke, a bizalom és a belső fény Isten közelségében erőt ad. Akarjuk-e?

Szívből jövő, szívhez szóló

MOLDOVÁN-SZEREDAI NOÉMI

„Majd amikor megrémülve a földre szegeztek tekintetüket, azok így szóltak hozzájuk: Mít keresitek a holtak között az élőt?” (Lk 24,5)

• Tavaly húsvétkor a keresztény világ otthon ünnepelt. Ki-ki otthonában, csendes magányában vagy családtagjaival együtt. Egész más volt az ünnep, mind külsőségeiben, mind bensőségében. A kényszer eltörölte az ünnep külsőségeit, az ünnepi ruhát, a személyes jelenlétű templomi ünnepet, a baráti találkozásokat, a locsolás kedves, család- és közösségépítő szokását.

Milyen volt, és mennyire volt ünnep a tavalyi húsvét?

Húsvétkor a családi hagyományhoz tartozik a templomba menés és úrvacsoravétel, már ahonnan nem kopott ki.

A szertartások, rítusok szerepe nagyon fontos életünkben, akár örökölt szertartásokról van szó, mint amilyen a templomba járás, az imádság, akár újonnan kialakított tudatos szertartásokról, ismétlődő cselekedetokről.

Milyen lesz és mennyire lesz ünnep a mostani húsvét?

Nézzünk őszintén a lelkünkbe. A tavaly márciustól sokat változtak életkörülményeink, társas kapcsolataink, a rokonainkkal való kapcsolattartás, szűk családon belüli viszonyok és dinamikák. Ünnepi érzés töltötte-e el a lelkünket, megérettük-e az ünnepet, vagy csak azt láttuk, amit elveszítettünk? S a külsőségek elvesztése után nem maradt semmi az ünnepből?

Most, egy új ünnep felé közeledve, hogyan érzünk? Megtapasztaljuk-e az ünnepet a lelkünkben? Mit tetünk és teszünk azért, hogy megérkezzen az ünnep? Ülünk, és várjuk a csodát, hogy virágvasárnap nélkülünk megtörténjen?

S ha a csoda elmarad, akkor kit hibáztatunk?

A farsangnak egyre nagyobb hagyománya van, a farsangi bálók életünk fénypontjai, közösségi életünk mérföldkövei. Farsang után böjt következik. Testi és lelki böjt annak, akinek fontos az ünnepre való hangolódás.

Böjt végén Jézus keresztre feszítésének napja, nagypéntek. Ezt a fekete betűs ünnepet legtöbben el is akarják felejteni, nem emlékezni a kereszténység prófétájának halálára, arra a tényre, hogy valakit ártatlanul megvádoltak, majd megölték.

Húsvét Jézus eszmei győzelmének ünnepe. Mit jelent ez számunkra? Mit jelent ez számomra? Feltettem a kérdést, de erre a kérdésre nem észérvekkel találunk

választ és magyarázatot, csakis a szívünkben jöhet a válasz. Miért mondom ezt? Saját tapasztalatból! Megvívтам az ész csatáját, évről évre újabb, megnyugtató vagy legalább elfogadható választ keresve, amíg rájöttem, hogy alapvetően rossz irányból közelítem meg a kérdést. Úgy érzem, megtaláltam a megfelelő megközelítési módot, a szívemmel kerestem a választ, s ezt a bibliai részt találtam: „Miért keresitek a holtak között az élőt?” Számomra ez a megnyugtató, erőt adó és lelkemet szárnyalásra készítő örömezenet!

A választ mindenkinek saját magának kell megtalálnia, megszenvednie, hite és hitetlensége küzdelméből felhoznia, mint ahogy a mélytengeri halász az igazgyöngyöt rejtő kagylót. Ez a folyamat egyénenként eltérő, más és más, ennek ellenére néhány pontban hasonlóságot mutat.

Az egyik közös pont az imádságban való elmerülés, elmélyedés. Az állapot, amikor az imádság vagy meditáció az életünk része, nem csak hébe-hóba, végszükség esetén előkapott elsősegély. Ezen belül is az a fajta imádság, amely minden alkalommal a köszönetet és hálát is magába foglalja. Ha minden imánk során tudatosan felemlegetjük életünk ajándékait, a jó és szép dolgokat, amelyekért hálásak vagyunk, észrevétlenül egy jobb, pozitívabb lelkiállapotba jutunk, amelynek természetes következménye a köszönet is. Hála és köszönet a Teremtőnek életünkért s mindenért, amit megtapasztalunk, ami hat ránk és meghatároz.

Másik közös pont a lélekben elkötelezettség az ünnepvárásra: tudatosan várom az ünnepet, és teszek azért, hogy az ünnep ne suhanjon el mellettem, lélekben készülök, érzéseimet, indulataimat, szokásaimat, szertartásaimat tudatosítva s változtatva, ahol a változás szükségét érzem. A böjt nagyszerű lehetőséget kínál erre.

Harmadik közös pont az ünnep befogadása iránti nyitottság, mert nem elég csak imádkozni és készülni, meg is kell halljuk a válaszokat, az isteni rezgést és energiát beengedni szívünkbe és lelkünkbe. Lehet, hogy ez elvontnak, sőt talán fellengzősnek is tűnhet, de személyes elköteleződéssel ez járható út, amelynek eredményeit napról napra megtapasztalhatjuk az ünnep felé vivő úton.

A húsvét megérkezik – lehet ez egy piros betűs nap falinaptárunkon, de lehet ennél sokkal több. Lehetőség az ünnepre, a szentséggel való találkozásra, az élet dicsőítésére, az örök élet tudatának megélésére, a gyűlöleten, a gonoszon, a tudatlanságon túlmutató életigenlés és életszeretet és gyógyulás ünnepe!

Kezdjünk el készülni időben!

Bizalom

MÁTHÉ ZSUZSA

• 2020 sok szempontból új megpróbáltatásokat jelentett, és ez eddig 2021-ben sem változott. Ez az időszak arra készítetett sokakat, hogy átgondolják és áttervezik az életüket, a hétköznapijaikat. A nehézségek mellett pozitívumot is hozott az év. Nemcsak az emberek végtelen kreativitása mutatkozott meg sokszor, hanem az is, hogy képesek vagyunk alkalmazkodni és átalakítani sok mindent, ha muszáj, olyan dolgokat is, amelyek nélkülözhetetlennek tűnnek számunkra. Az élet nem áll meg, bármi is történjen. A gyűlések, megbeszélések, konferenciák tovább folytatódtak virtuális környezetben, sőt, koncerteken és kiállításokon is részt vehettünk így, és sokan még az ünnepeket is ilyen módon töltötték a családdal. Míg sok minden újjalakult vagy új formában folytatódott, a kettősségek és ellentétek kiéleződtek.

Az egyik fogalom, ami ilyen jelentős kettőségen alapul, az a bizalom. Ezt a bonyolult fogalmat a jelenlegi helyzetre nézve és valamennyire általánosítva két oldalról lehet megközelíteni. A járvány alatt két tábor alakult ki: azok, akik bíznak a tudományban, az orvosokban. Abban, hogy a kutatók kemény munkával olyan oltást találnak fel, ami a mostani nehéz idők végét jelentheti. Abban, hogy ennek köszönhetően vissza lehet lassan térni a régi kerékvágásba. Biznak abban is, hogy a vezetőség, amennyire lehet, úgy irányítja a helyzetet, hogy az embereket segítse. És ugyanakkor bíznak az embertársaikban, hogy komolyan veszik a helyzetet, és figyelnek arra, hogy ne fertőzzenek meg másokat, hogy otthon maradnak és kerülnek a tömeget, ha úgy gondolják, vírushordozók lehetnek. Hogy maszkot viselnek, és elfogadják, hogy egy ideig nem lehet ugyanazokat a dolgokat csinálni, mint eddig; le tudnak mondani néhány dolgról a közösség érdekében. Ennek a bizalomnak az alapköve sok esetben csupán hit az emberiségben, a jóságban.

De ahogy azt az utóbbi időszak eseményei mutatják, a bizalom hiánya sokszor még gyakrabban nyilvánul meg, mint a bizalom. Az, hogy sokan nem hisznek a járványban, sem az oltásban, sem az orvosokban, egy mély bizalmatlanságra vezethető vissza. Sok esetben a bizalmatlanságra is lehet elég okot találni. A kritikus gondolkodás ilyen nehéz időkben kulcsfontosságú.

Az is nyomon követhető, hogy a bizalmatlanság sokszor félelemmel társul, mert attól, akiben nem bízunk meg, félünk. A félelem pedig összeesküvés-elméleteket szőhet, illetve ezeket fűtheti. Ha belegondolunk, az összeesküvés-elméletek, amelyek az utóbbi hónapok során születtek vagy erősödtek meg, félelmen és az emberiség iránti bizalmatlanságon alapul-

nak. Például az a gondolat, hogy az oltásnak egy titkos célja is van, vagy hogy a vírus a világ vezetőinek összeesküvése az emberiség ellen, azt sugallja, hogy nemcsak az orvosokban, tudósokban és politikusokban nincs bizalom, hanem az egész emberiségben és abban, amit jelképez. Emiatt az ilyenfajta elméletek elidegenedéshez vezethetnek emberek és embercsoportok között, és ugyanakkor az ellentétek kiéleződéséhez is hozzájárulhatnak. Biztosan vannak olyanok is, akik úgy vélik, egyik csoporthoz sem tartoznak, mégis megfigyelhető, hogy a járvány miatt elmélyültek az ellentétek és a kettősségek sok téren fokozódtak.

Attól függetlenül, hogy hogyan látjuk a jelenlegi helyzetet, biztos gyakran át kellett gondolnunk azt, hogy mit is jelent számunkra a bizalom, és szembe-sülnünk kellett azokkal a tényekkel, amelyek miatt megrendült a bizalmunk. Szembesülnünk kellett az- zal is, hogy a saját érdekünk nem mindig egyezik meg a közösség érdekével. Ugyanakkor az is biztos, hogy az elmúlt hónapok alatt a közösség és a saját igényeink közötti egyensúly fenntartása sem volt egyszerű.

Mi lehet ilyen helyzetben a megoldás, hogyan lehet megtalálni a helyes utat? Hogyan lehet fenntartani az egyensúlyt a saját meggyőződésünk, érdekeink, igényeink és a közösség érdekei között? Ezekre a kérdésekre a bizalomban találhatjuk meg a választ. Hogyha pedig nincs bizalom, akkor arra kell törekedni, hogy újjáépítsük valamilyen módon. A bizalom fogalma azt is felöleli, hogy az, amiben bízunk, nem feltétlenül alapszik megbizonyítható tényeken, hanem sokszor egyfajta remény a jóságban, és abban, hogy a dolgok legalább részben megoldódnak idővel. Nem maguktól, hanem az embereknek köszönhetően. Így a bizalom is egyfajta hit, és hit nélkül az élet eléggé sivár, ezért fontos kiállni mellette, fontos táplálnunk magunkban.

A bizalomról

ANDORKÓ ATTILA

• A fájdalomnak sok arca van. Az egyik ilyen fájdalom az emberfia vagy -lánya bizalmával. Márpedig történelmi tény, hogy az Emberfia bizalmával visszaélt Péter, Júdás s még sokan, akikről feljegyzés sem készült, s talán visszaélnék ma is.

Bizalom. Egy olyan érzés, amely minden barátság, házasság, üzleti kapcsolat alapja. A bizalom, ha matematikai képlettel írnanánk le, egy olyan szorzat, amely három tényezőtől függ.

A bizalomhoz elsősorban erkölcsi tartás kell, másodsorban következetesség és harmadszor jó szándék, jóakarát. Tehát a bizalom egyenlő a felsoroltak szorzatával: bizalom = erkölcsi tartás × következetesség × jóakarát.

Jézus mindezeket fontolóra vehette, amikor tanítványi közösségét kiválasztotta, főleg, amikor a tizenkettőt vette maga mellé. Megbízott bennük. Tudta, hogy minden tanítványában fellelhető a következetesség (amit mondanak, azt teszik, vagyis az általuk kimondott szavak és az azokat követő cselekedet összhangban vannak. Nem isznak bort, hogy vizet prédikáljanak!), a jóakarát (bár ez néha öncélú lett a közösségen belül, általánosságban minden tanítványban ott volt) és az erkölcsi tartás. (Értem ez alatt azt a viselkedést, amikor nincs ármánykodás, a másik háta mögött, ellene való intézkedések hosszú sora, hogy ez vagy az így vagy úgy legyen, hanem vállalták, amit tenni kellett, szemtől szembe).

Húsvét nagyjében azonban valami váratlan történt: meglazult, megtört ez a bizalom. Vagy talán Jézus tudta, hogy mi történik a háta mögött? Tudott Júdás szándékáról? Ha igen (minden jel, feljegyzés erre utal), akkor vajon miért engedte, hogy bizalmával visszaéljen? Hogy beteljesedjenek az Írások...

Amikor Jézust a nagytanács kihallgatta, az udvaron Péter a kakasszó előtt háromszor tagadta meg Mesterét, ahogy neki azelőtt megmondta.

Mind a két tanítvány visszaélt Jézus bizalmával.

Húsvét körül, a böjt idején gyakran eszembe jut, hogy Júdás nélkül talán nem is lenne ma keresztény egyház. Ha akkor Jézust nem árulja el, nem feszítik meg, talán más örvényeket kavart volna a történelem kereke, de mára már teljesen mindegy, ebből a szempontból. Más szempont viszont Júdás személye, az ő története. Júdás volt a kiválasztott tizenkettő „pénztárnoka”, a teljes közösség bizalmát élvezte. Tudjuk az evangéliumból, hogy megbánta, amit tett, elvetette életét: felakasztotta magát. Tettei, főleg árulása miatt, az egyház tanításában ő lett a Biblia egyik fekete báránya, negatív „hőse”.

Péter, aki megtagadta a vele való közösséget, az egyház alapja, kösziklője lett.

Visszakanyarodva a bizalom kérdéséhez: elég gyakran fordul elő a Szentírásban, hogy emberek visszaélnék más ember, akár a testvér bizalmával (pl. Ézsau és Jákob története), mégis valahogy mindig úgy történnek a dolgok, hogy a rossz cselekedet jóra fordul. Júdás és Péter esetében csak felében sikerült ez, pedig a bizalommal egyformán visszaéltek.

A bizalom, mint már említettem, egy szorzat, s mint minden szorzat, ha egyik tényező nulla, akkor a szorzat is nulla. Emberi kapcsolatainkban (legyen szakmai, házastársi, baráti) is pont ilyen érzékeny szorzat a bizalom: ha, mint Júdás, a háttérben, anyagi haszontól, esetleg hatalomvágytól vezérelve „intézkednek”, visszaélnék a bizalommal, oda lesz az erkölcsi tartás, a következetesség is csorbát szenved, esetleg a jóindulat marad tisztán, de a szorzat úgymint nulla lesz.

Van-e még, lehet-e bizalma az emberiségnek? Sajnos földi vezetőinkben egyre kevesebb! Igen sokszor éltek vissza fájdalmasan a bizalmunkkal. Ha megnézzük a kereszténység elmúlt évszázadait, azt tapasztaljuk, hogy nagy méretű, igencsak sokrétű technikai fejlődésen esett át az emberiség. Keserűen kell szemléljünk azonban azt, hogy ezen a téren valahogy a fejlődés arányos léptékei elmaradtak... Ha a bizalom is olyan lenne, mint a gépeink, olyan érzékeny, mint a finom mechanikai eljárással készült mikrocipek, nem ott tartanánk, ahol vagyunk.

Kétezer év alatt Júdások és Péterek kezén sokszor lett oda a megelőlegezett bizalom. Mégis azt mondom, hogy a fennebb feltett kérdésre nem lehet más válasza a hívő embernek, mint az, hogy igen, szükséges a bizalom. Káténk szerint a hit „bizalom Istenben, mely által gyermeki kapcsolatot teremtünk Istennel, gondviselő Atyánkkal”.

Jézus annak ellenére, hogy ismerte tanítványai szándékát, tudta, hogy alkalomadtán visszaélnék bizalmával, hűtlenné lesznek, bíztott bennük. Szüksége volt Júdásra, hogy elárulja, Péterre, hogy „ráhagyja az egyházat”, mert így töltötték be az Írást!

Szavunknak, tettünknek csak az ad súlyt, ha mögötte ott a bizalom. Sem taktika, sem érdek, sem fenyegetés nem téveszthet meg, s mi se próbáljunk megtéveszteni senkit, mert a bizalommal való visszaélés lelkiismeret-furdalást okoz. Péter sírva fakadt, miután Jézust megtagadta, Júdás visszaadta a pénzt a papoknak, életét a Teremtőnek!

Tartós boldogság csak úgy érhető el, ha bízunk Istenben, önmagunk képességeiben és embertársainkban.

Kezelje bizalmasan!

SIMÓ MELINDA

• Kis kliensem sorolja, hogy majd amikor újra iskolába megyünk, akkor korábban kell ébredjen, a szünetek nem lesznek ilyen hosszúak, és kajálni sem lehet a kapcsolt kamerák mögött, de az lesz a jó, hogy mi személyesen találkozunk, és elmond majd olyan dolgokat, amiket fél, hogy a másik szobából kihallgatnának.

Két év munka, pontosan ennyit dolgoztunk közösen, hogy végre bízson abban, hogy apró, kis titkait méltóan kezelem. S tudom, hogy elég egy pimasz mosolyom afelett, hogy ő most tizenévesen síríg tartóan szerelmes, és ez a bizalom elillan.

Miért olyan illékony a bizalmunk? És miért olyan fontos, hogy rögtön az életben maradást fenntartó fiziológiai szükségletek után helyezte őket Maslow, amikor szükségleteinket rangsorolta? A világháborúk veszteségeit, azt a traumát, hogy egyik pillanatról a másikra oda a biztonságunk, a kommunizmus csak fokozta. Ennek a lelki feldolgozása nem történt meg.

Mennyire bízol az állami intézményekben: hiszed-e, hogy iskoláink felkészítik a gyerekeinket az életben való helytállásra? Bízol-e abban, hogy az egészségügy mint rendszer jól működik, és nemcsak egy-egy orvos vív ádáz küzdelmet érted?

Lelki vezetőidben bízol-e annyira, hogy sérülékenységed felvállald előttük? A társad bízhat benned? És az önbizalommal hogy állsz?

Bizalmunkat egyrészt a kultúra határozza meg, ami körülvesz, másrészt egyéni fejlődéstörténetünk.

Az ösbizalmunk csecsemőkorban alakul ki. Anyukánk vagy elsődleges gondozónk, ha érzékenyen reagál a szükségleteinkre, máris elkezd a biztonságos kötődésünk alapjait formálni. Azonban sokszor képtelen erre az anyuka vagy gondozó, mert például először szül és ösztöneit elnyomják az olyan tanácsok, hogy nem kell felkapatni a gyereket, hadd sírjon. Az is képtelenné teheti a csecsemőgondozót, ha ő maga gyászol, betegség gyötri, bizonytalan az anyagi helyzete, másról is gondoskodnia kell.

Akinek kisgyerekként nem reagálnak a szükségleteire, félt, hogy egy idő után feladja, elnyomja őket. Később az lesz majd a megszokott működés számára, hogy teste jelzéseire nem reagál, figyelmen kívül hagyja a fáradtság jeleit. Pszichoszomatikának hívják, amikor egy betegségen keresztül kell üzennie a léleknek.

Te tudod, hogy feszült helyzetekben mire van szükséged? Felvállalod a szükségleteidet, vagy félsz, hogy sérülékennyé válsz, ha képviseled őket?

Amikor fejlődéstörténetünk jól indul, szerető, odafigyelő, gondoskodó, magabiztos szülőkkal, akkor is történhet bizalmi törés. Esther Perel terapeuta a világ több országában találkozott olyan párokkal, akiknek kapcsolati bizalmát kikezdte a hűtlenség. Állítja, hogy manapság a hűtlenség az érzelmi bizalmunkat rombolja szét (régén a gazdasági helyzetünk került veszélybe), mert a romantikus szerelmi kapcsolatunkban egymás egyetlenei vagyunk, a nagy ők, s a megcsalás az egyediségünkbe, fontosságunkba vetett hitünket zúzza darabokra.

A bizalomért tehát tennünk kell. Iskolapszichológusi munkám kezdetekor ez a szakma nagyon új volt Romániában. Az újdonságot fogadó bizalmatlanság enyhült azóta, de szinte nem telik el hét, hogy lázadó kamasz klienseim valamelyikétől ne halljam, hogy „maga úgyszem tud segíteni”. Amikor nekem szól ez a bizalmatlanság, akkor azt válaszolom: de igen! Mert ahhoz bízunk kell valakiben, hogy kételyeinket, negatív érzelmeinket felvállaljuk előtte. A bizalom az alap, a cél az önmegvalósítás.

Ám van olyan is, hogy a szakmában nem bízunk, ilyenkor nehezebb a helyzet. Egy szakma, egy intézmény bizalmát megalapozni, fenntartani elkötelezettséget, kreativitást, hitelességet igényel.

Mit teszel, hogy megbízzanak benned, a családban, a szakmában, az intézményben, amelyben dolgozol, a vallásban, amelyet hiszel, a nemzetben, amelynek tagja vagy?

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

Kántori engedetlenség

Az egyik faluban nagy gond volt az iszákosság, a lelkész pedig igyekezett tenni valamit ellene. Túl sokszor kellett már zokogó feleségeket vigasztalnia, ezért úgy döntött, hogy a következő bibliamagyarázati alkalmon az alkohol káros hatásairól fog beszélni.

A bibliaórán Noé első szőlőtőkéről volt szó, s nagy lendülettel így fejezte be a beszédét:

– A világ összes borát fognám, és beleönteném a patakba!

A lendületes beszéde után elégedetten nyugtázta a lesütött tekinteteket, s leült. Ekkor a kántor némi malíciával így tért el a lelkésszel közösen megegyezett záróénektől:

– Végezetül énekeljük el a „Mint a szép, híves patakra a szarvas kívánczik...” kezdetű egyházi énekünket. (Forrás: <https://egyhazi humor.gportal.hu/>)

Koronavírus-évforduló

SZÉKELY KINGA RÉKA

• A Covid-19-világjárvány hírére a tévébemondók apokaliptikus hangszíne juttatta el tudatomig. Addig csak olvasmányaimban találkoztam világjárvánnyal. 2020 március-áprilisában Udvarhelyszéken még távoli veszélynek tűnt a járvány. De fokozatosan begyűrűzött hozzánk is. Nehéz volt egy évvel ezelőtt is, és ma is nehéz helyesen viszonyulni a megváltozott élethelyzethez.

Nehéz együtt élni a vírussal, a tőle való félelemmel, és nehéz együtt élni a vírustagadókkal. Nehéz együtt élni a tudattal, hogy amíg az egészséges emberek nagyobb fájdalmak nélkül átesnek a fertőzésen, addig az idősek és valamilyen más betegséggel küzdők napokon át fuldokolnak, és ha nem elég erősek, akkor belepusztulnak a fertőzésbe.

A világjárványra hívó emberként úgy tekintek, mint egy próbatételre. Persze szeretném, ha nem lenne, de ha már van, megpróbálok vele együtt élni, belőle tanulni. Nem hiszem, hogy ez a világjárvány valamilyen nagy hatalmak összeesküvéséből született volna, de azt tudom, hogy ebből a járványból sokan húznak hasznot, mert nincs az a pénz, amit az ember ne adna oda a gyógyulásért.

A világjárvány és a vele együtt járó pusztulás, a járvány megfékezése érdekében hozott korlátozó intézkedések, valamint a gazdaságot élénkítő támogatások újra reflektorfénybe állították az emberi nagyság mellett az emberi gyarlóságot.

Míg egyesek az életüket is kockáztatva küzdenek a járvány ellen orvosként, egészségügyi alkalmazottként, addig mások felelőtlenül utazgatnak. Míg egyesek megfulladnak vagy éppen megégnek a kórházak intenzív osztályain, addig mások tagadják, hogy létezik a Covid-19-vírus. Míg egyesek megkövetelik gyermekeiktől és idősebb hozzátartozóiktól a kijárási tilalom betartását, addig mások lakodalmat tartanak. Míg egyesek a saját vállalkozásuk kárára megtartják alkalmazottaikat, addig mások kérlelhetetlenül menesztik őket, mégis hangosan követelik a kormánytámogatást.

Vízválasztó állapotot idézett elő a világjárvány, megmutatkozik a lelki nagyság az emberekben, és megmutatkozik az önzés.

Az a tapasztalatom, hogy a jó ember, a szeretet vallását hívó ember a járványban is megmaradt jónak, igazságosnak és irgalmasnak. A jó ember nem bélyegzi meg a beteg embert, nem veti meg azt, aki elkapta a vírust, de nem is hívja ki maga ellen a sorsot, hanem betartja azokat a rendelkezéseket, amelyeket jól átgondoltan meghoztak a szakmabeliek.

Fegyelmezettnek és egyben derűsnek maradni nagy kihívás, igazi hitpróba. Én abban hiszek, hogy a próba kiállásához Isten ad elegendő erőt, de ez az erő csak akkor hoz gyarapodást, ha nem egymás ellen használjuk, hanem egymás megsegítésére. Az Isten által adott erő lelkünk és testünk egészségét szolgálja, de csak abban az esetben, ha képesek vagyunk a befogadásra. Mint ahogy a kenyeret is meg kell rágnunk és le kell nyeljük, ha azt akarjuk, hogy tápláljon, Isten segítségével is csak akkor táplál minket, ha készen állunk befogadására, megemésztésére. Ez a folyamat magában foglalja a tudás és megismerés vágyát, a helyes önismeretet és az együttérzés képességét.

Az online oktatás próbára tette nemcsak a világhálós csatlakozási lehetőségeket kicsiny falunkban, hanem az egymás iránti türelmünket is. Miközben igyekeztem a lelkes feladatokat végezni – adminisztráció, távközléses kapcsolattartás, egyházi beszéd írása és egyebek –, addig minden hétköznap négy iskolai tanórába hallgathattam bele, ezt tetézte a férjem home office-os munkája. A nagyobbik fiunk érettségire készült ballagás nélkül, a kislányunk abszolválásra szalag nélkül, és minden mindennel összefolyt, mert a szülői szigor elbukott a reggel hét órai felkelés tárgyában. Szinte szemmel látható volt, ahogy a gyermekeink elmagányosodtak a képernyő előtt, és nagy harcok folytak a vágyva vágyott bulik korlátozása körül. Egy kisebb méretű étkezdét is működtethettem volna, annyit kellett főzőm az elmúlt időszakban, szerencsére a középső fiunk született szakács, csak mosogatni nehéz utána.

Keresztelési és házasságmegáldási szertartásunk nem volt. Temetési annál több. A virrasztásnál és a temetési szertartásnál egyaránt a résztvevők a szabadban, egymástól elkülönülve álltak, igyekeztünk megadni a végtisztességet, és betartani a korlátozásokat. A járvány megjelenése óta nem fogunk kezdet az istentiszteleti alkalmakon sem a templomban, sem szabadterén. Szerettem volna átölelni a gyászolókat, de nem tettem.

Az online istentiszteletek természetesen több emberhez eljutottak, mint a klasszikus formában megtartott istentiszteletek. Az online istentiszteletnek főleg az elszármazottak örvendtek, akik kedves üzenetekkel biztattak lelki helytállásra Székelyudvarhelytől Brassón át Székelykeresztúrig, Budapesttől Svédországon és Németországon át Angliáig és az AEÁ különböző településeire. A templomba járó mag, az a 12-18 ember pedig újfent bebizonyította őszinte ragaszkodását az istentisztelethez. Függetlenül attól, hogy bent a templomban, de jól elkülönített helyen kellett

üljenek vagy a templomkertben a szilvafák alatt, vagy szemerkélő esőben, vagy sebesen zúgó szélben, ők mindig jelen voltak. A templomba járó gyülekezeti mag istentiszteleti kedvét nem szegte semmiféle külső körülmény.

Legnagyobb hiányként a templomi ünnepélyek elnapolását éltem meg, mert a karácsonyi felkészülés és a szenteste kivételével semmiféle más ünnepélyt nem szerveztünk. Elmaradt a március 15-i ünnepély, elmaradt anyák napja, elmaradt a tanévzáró és tanévnyitó gyermek-istentisztelet, elmaradt az öregek vasárnapja, a Dávid Ferenc-émlékünnepély és a tanév közbeni vasárnapi iskolák. Még csak szemetet összeszedni sem mentünk el, és persze sem a holland, sem az amerikai, sem a magyarországi testvéreink nem látogathattak meg, pedig tervbe volt véve.

A legmulatságosabbak az online vallásórák voltak. Egy alkalommal nagy beleéléssel magyarázom nekik a képernyőn keresztül Salamon király bölcsességét, s mikor megkérdem az egyik diákot, hogy miről is beszéltem, így válaszol: hát valamilyen királyról

beszélt a pap néni, de tudja-e, hogy a cicámat úgy hívják, hogy Karmolász?

November közepén úgy éreztem megbetegedtem, fájt a fejem, szédültem, elhagyott az erőm. Majdnem három napig feküdtem, és amikor újra talpra álltam,

nem éreztem a szagokat és az ízeket több, mint egy hétig. A torma próbája után, amikor is minden jelenlevő prüszögött a torma csípősségtől, én pedig semmit az ég adta világon nem éreztem, sejtettem, hogy elkaptam a fertőzést. Az idén január végén antitesttesztet végeztettem. Pozitív eredmény. Tehát átadtam a fertőzésen, és bár megviselt, de túléltem.

Állandó figyelemmel, óvatossággal és rendíthetetlen hittel tudjuk csak legyőzni a világjárványt és visszaszerezni szabadságunkat. Állandó éberségünket állandó reményünkkel támasztjuk alá.

Továbbra is az a feladatunk, hogy óvjuk a veszélyeztetett embert, intsük a tudatlant, csitítsuk a türelmetlent, és biztassuk a gyógyítót, hogy közös felelősséggel diadalmaskodjunk a testünket-lelkünket űző pusztulással szemben.

Az a gyanús, aki nem gyanús

Ez az abszurd kijelentés Virág elvtárs szájából hangzik el *A tanú* című filmben. Pelikán, az egyszerű gátőr őszintén válaszol:

„– Nem értem. Én sem vagyok gyanús, mégsem vagyok kém.

– Honnan tudja?

– Lehetséges az, hogy én kém vagyok?!

– Minden lehetséges...”

A magától értődő dolgokban, még önmagunkban is elbizonytalanodunk a járvány idején. A pandémia előtt fonák világot alkottunk, sokszor elhanyagoltuk mindazt, amit szerettünk. Tudtuk, hogy ez nem jó, de mégis, mint aki csak az orra hegyéig lát, és csak a mai napnak él, benne voltunk, és nem tudtunk kiszállni. Sokszor belecsúsztunk a végtelen internetes információfolyamokba, elzárkózva megfosztottuk magunkat a közösségi élményektől.

Most, a járvány különböző stációiban éljük meg, mennyire fontos mindaz, amit elhanyagoltunk. Óvatosságból meg kell fosztanunk magunkat a közösségi élményektől és a közösségi felületeken osztjuk meg a legféltettebb érzéseinket, mint öröm, ima, gyász vagy istentiszteleti hangulat. Ez egy skizofrén állapot. Harcol a tudatom és szabálybetartó hajlamom az érzése-

immel, vágyaimmal, igényeimmel. És mindenek tetejébe a következetesség is csődöt mond: igyekeztem betartani a szabályokat, mégis elkaptam a vírust. *Most már én is kém vagyok?*

Hosszú hónap elteltével, számtalan beszélgetés után kellett ráébrednem: a logikát egy emelettel lejjebb kell keresni: a szív és a hit világában. Megérezni a Gondviselőt, aki vigyáz ránk. Aki átölel, védelmez, megold, megvigasztal. Ráhagyatkozni és megnyugodni.

Gyanúsítgatással, aggodással nem lehet megoldani ezt a fura helyzetet. Virág elvtárs eszméi és rendszere nem váltak be. Az ősi bizalom, ami bennünk van, arra kell hagyatkozni. És akkor minden megoldódik. Vagy lehet, hogy nem is kell megoldani, mert nincs, mit. Nincs probléma. Esetleg csak kihívás és élethelyzet.

Vajon racionális, következetes gondolkozással ráébredtünk volna valaha is, hogy mennyire fontosak a közösségi élményeink, találkozásaink? Aligha hiszem.

A járvány megannyi helyzete és kihívása között ez volt a legnagyobb felismerésem: megérezni az isteni akaratot és vágyódni ismét a közösségből áradó szeretetre.

MIKÓ FERENC

Hevitenivaló*

BALÁZSI DÉNES

• A kenyérsütéshez száraz fa kell. Nyáron könnyen lángra lobbanó nyárfánk és más burjánfánk volt a Leányerdőben. A homoródszentmártoni határ Almással szomszédos hegyoldalát borítja a Leányerdő.

Apám Timár Ferenctől vásárolta volt ezt az erdőrészt, hogy amikor elérkezik a házépítés ideje, akkor onnan az épületnek való fákat, a bükköt és a cserefát, amit kerültünk, nem nyúltunk hozzá, kitermelteti. Udvarunkon készen állt a házalaphoz szükséges, kalákával hordatott, hasogatott kőrakás. Készen állt az anyag, csak el kellett volna kezdeni az építést. Egészsége és munkakedve is volt hozzá. Jól ment a cipész-mesterség is, csupán a helyzet, a világhelyzet nem békés építésre valónak kezdett mutatkozni. Apámat házasságának rövidke öt éve alatt négyféle katonai szolgálatra négyszer rángatták ki a népesedő, meleg családi fészünkéből, ahol az ő állandó mindennapi jelenléte fenntartói és gyámolítói minőségben is nélkülözhetetlen volt. A románok királyi parancsra a rendes katonai szolgálata után beordonálták (katonai szolgálatra idézték be) Ozsdolára, concentrára (katonai átképzésre, valójában munkaszolgálatra) hadi utat építeni a Keleti-Kárpátokba, az Ojtozi-szorosba (1939), a magyarok Észak-Erdélyben átképzésre rendelték (1941), majd kiküldték Galíciába, az ukrán frontra (1942), onnan mi, a négy gyermek és anyám a fényképével és hozzá csatolt magyar királyi jegyzői bizonylattal hoztuk haza, de jóformán meg se szusszant, már is riasztották a SAS-behívót (azonnali bevonulás) érette, s bevetették ismét (1944) a Görgényben, hogy Üvegcsúrnél a nácik és Szalasiék menekülését biztosítsa a román–orosz betörés feltartóztatásával.

Még a mienk volt az erdő a háború után (1947), de ebben a szüntelen változó, bizonytalan világban még várt apám, ha nem is az angolokra, de valamire, ami állandó. Azt mondogatta, hogy amíg a háborús helyzet fennáll, nincs békekötés, addig bizonytalan a léte annak, ami a föld felett van: épület, ház, gyár, falu, város, akármilyen. Látott elég felgyújtott, lebombázott, a föld felszínével egyenlővé tett építményt a harctereken, de a föld és az erdő megmaradt, helyükről azokat el nem költöztethették (akkor!). Ezért nem fogott hozzá a tényleges építéshez. Nem gondolta, hogy az országhatárok megváltoztatása után a kollektivizálással még a földet is kihúzzák a talpunk alól, és mi maradunk a régi kényszerű kicsi házukban, amelyben szűkösen szorongtunk: ekkor már nyolc tagú család voltunk, öt gyer-

mek, a két szülő és nagyanyám, ráadásnak a suszterműhely az állandó kuncsaftokkal a nyakunkon.

A teheneket kifogtuk és megbéklyóztuk, hogy legelés közben nehogy elbogarózzanak.

Apám vágta a lábön száradt fákat, és tördelte, megkampókkal rángatta le a fennakadt jó vastag kreccseket (ropogó ágakat). Az én feladatomból az volt, hogy a szekér mellé húzzam azokat. A keresztapám tinója, amit kölcsönkértünk erre a napra, mert a másikat, a jármű tehenünket, a társat, rekvirálták az átvonuló hadak. A tinó valahogy kirángatta a lábát az istarang (kötél) béklyójából, és hamar továbblépett. Apám utána riasztott. Szerinte a tisztás felé mehetett, mert ott dúsabb a fű, jobb az élés. Igaza volt, mert a tinó a tisztás közepén vígan legelészett egy pergős bárány társaságában. Apámnak hangos kakukkolással jeleztem, hogy megtaláltam a tinót, és jöjjön segíteni, mert egyedül nem tudom visszatéríteni.

Apám hamar elkapta a tinó istarangját, de látva az elkóborolt bárányt, tanácsolta, hogy térítsem azt az Almási-szély (határszéle) felé, mert ott kell, hogy legyen a gazdája. Bizonyára nem bánom meg, ha ezt a szívességet megteszem nekik és oda, hazaterelem a szőkevényt. Az almási család rozstot aratott, és éppen uzsonnához készülődtek, mert a gazdasszony már terítette az abroszt a kalongya árnyékában.

– Megmentetél egy úttól, te, legényke – sietett előnkbe egy leányocskára –, hallottam én a pergőjét, tudtam, hogy nem lehet messze.

– Kijé vagy, fiam? – érdeklődött barátságosan a szalmakalapos, bajuszos kaszás, a gazda.

– Balázi János édes gazdámé, alázatos tisztelettel, gazduramnak szolgálatjára – válaszoltam úgy, ahogyan Béres Mihály bácsitól a falunk tekintélyes gazdájától tanultam, valahányszor lábbelije javítására várakozott az apám műhelyében. Ahányszor nálunk járt, mindig elisméltette velem ezt a választ, hogy felelek neki úgy, ahogy ő tanított, mert valamikor az iskolában ő is így tanulta Boros György kántortanítótól, „a mestertől”. Tanítói érettségim letétele után, az első találkozásunkkor tettett megjárászással faggatott:

– Kié es vagy, te, édes fiam?

S nagyon elégedett volt, amikor viszonthallotta saját szavait. Fogékony gyermek lehettem, mert különbnél különb, sőt csúnyábbnál csúnyább rigmusokra tanítottak engem a lábbelijük javítására várakozó kuncsaftok, különösen a szolgálégyenyek. A magtalan (gyermektelen) keresztapám bosszantása végett biztattak, hogy mondjam, amikor náluk megyek:

– Kicsi fiam, az ágy alól gyere ki (a piszlikutyájára értették)!

* Elkészett képeslap Szabó Gyula 90. születésnapjára. Üdvözlöm az *Örökség és kötelék. Szabó Gyula emlékezete* kötet szerkesztőit és szerzőit.

Az almási asszony már megterített uzsonnára, és a figyelme felfogta, hogy nemcsak a bárányterítő szolgálatom, hanem a kérdésre adott feleletem is megérdemel valamit. Egy sarkolatot kanyarított a szép barnára sült rozskenyér-karikából, amit mézzel tetéztet és felém nyújtotta:

– Gyere, fiam, edd meg ezt a falás kenyeret!

Nem voltam szegénylős, Isten fizessével köszöntem meg, és máris indultam volna vissza apámhoz, de a kedves gazdaasszony maradásra intett azzal az indokolással, hogy a mézet magamra találnám csorgatni, ha sietve mentemben enném meg a kenyeret. Közben kifaggattak, és én készségesen feleltem nekik. Kiderült, hogy a gazda fiatal legénykorában pár évig szolgált egyik recsenyédi gazdánál, természetesen apámat is jól ismerte, mert a szolgaleányek sok téli estén át találtak beszélgetésre alkalmas menedéket az apám műhelyében.

Később Nagy Ferenc tiszteletes úr szervezett egy kirándulást a barlanghoz a Vargyas-szoros páratlanul csodálatos völgyébe, akkor ismét találkoztam almásiakkal. Megismertem egy másik almási embert, aki a tiszteletes úr kérésére egy-két kisebb lesántult társunkat felültetett a szénahordó egészvágás (szénahordásra alkalmas szekér – a félvágás szekér keskenyebb volt) szekereire. Én a szénásszekér vendégoldalához (oldalrúdjához) kapaszkodva figyeltem, és szájatva hallgattam, hogy a tiszteletes úr milyen hozzáértően vallatja a jómondó emberét a tatárvilágbeli történeteiről: a Kómezején még látható Tatárkapolnához fűződő emlékekről, a Tatársáncról, aztán a szurdokban elbújó, majd a sziklák alól ismét kibújó sodró

erejű patak felett meredő Kőlikről, ahonnan Rákel hamuval kevert csalafinta kenyerét mutogatta az éhező tatároknak, a szurdokból kimagasló Csala vitéz sziklatoronyról, ahonnan az ostromló tatárok elvonulását szemlélte Csala vitéz, s a többi lenyűgöző történetet, amelyeknek csak az első napi szálláshelyünkre való megérkezés vethetett véget.

Kedvenc papom, feltételezem, hogy felfedezte, nem ok nélkül tapadok a szekér oldalrúdjához. Az utunk melletti virágos pázsiton zengett-zúgott a mézet gyűjtő dolgozó méhek hada. Eszembe jutott a Leányerdő melletti aratóktól kapott laktató szelet kenyér és a feledhetetlen édes méz, amit itt gyűjthettek azok a szorgalmas méhek.

Évtizedek múltán, Szabó Gyula elbeszéléseinek olvasásakor felfedezői ujjongással könyveltem el magamnak, hogy a sok viszontagságot megélt emberek felbugyogó mesélőkedvének áradását, egyszerűségét és beszédének tiszta szépségét és a benne rejlő *lépés-méz-illatot és -zamatot* bizonyára innen, a gyönyörű Vargyas bűvópatakának népet mentő, barlangos völgyének vadvirágaitól kölcsönözték az almásiak, s közülük örökölte a közülük kiemelkedett hírnökük, Szabó Gyula is.

A szekeret gyorsan megpakoltuk a hevítőnek valóval itt a leányerdői birtokunkon. Egy csapófával jó szorosra kötöttük, hogy ne hullassunk el a terünkben egy szálat se hazáig.

A „hevítenivalót”, amit én akkor ott összegyűjtöttem a kenyérsütésünkhöz, keményen felcsatoltam emlékeim szekereire, hogy legyen, amihez nyúljak majd, ha kenyérsütéshez hevítésre szólít az élet.

Gondolatok a derűlátásról

Ha valamikor, akkor most, a járvány idején igazán szüksége van az emberiségnek a derűlátásra. Mindenfajta sikerességnak alapfeltétele a derűs hozzáállás. Könnyebb dolga van azoknak, akiket az Úristen eleve „jó természettel” ajándékozott meg. A többiek sem kell elkeseredjenek, hiszen a pozitív hozzáállás megszerezhető önnevelés által. Természetesen komoly elhatározás szükségeltetik hozzá, majd pedig tudatos, folyamatos odafigyelés.

Akik eldöntötték, hogy sikeressé teszik életüket, s ennek nyomán igyekeznek a pozitív hozzáállást elsajátítani, azok elkeseredett pillanataikban inkább gondoljanak arra, milyen csodálatossá válik majd a jövőjük. Ezt nevezzük folyamatos célkövetésnek. Ha mindig szemünk előtt lebeg megvalósítandó álmunk, akkor erőt merítünk belőle újból és újból.

Van még ennek a témának egy lényeges vonatkozása, amit a szakemberek visszatükröződésnek neveznek. Arról van szó, hogy környezetünk azt sugá-

rozza vissza, amit érzel. Ha tehát derűt, jókedvet látnak rajtunk, akkor azt viszonzják a körülöttünk lévők, ha mindig szomorúságot, búslakodást, akkor meg azt. Érdemes tehát jókedvet állandósítani magunkban, mert nagyon nem mindegy, hogy az erősödik-e fel, vagy pedig az örök melankólia. Megnehezítjük saját dolgunkat, ha nem sikerül úrrá lennünk keserűségeinken. Mindenkinek tudnia kell azt, hogy minden ember saját sikerének kovácsa. Ajánljuk e szót azok figyelmébe, akik hajlanak a külső tényezőkben keresni kudarcaik okát.

Nem vitás az sem, hogy ma életünk nagyon nehéz, s ehhez társul(hatnak) tragédiák most, a világjárvány idején, gyászok, betegségek, de ha a rengeteg kedvezőtlen körülmény megacélozza akaratainkat, nem pedig lelombozza (ami semmit sem segít buktatóink megoldásában), akkor sikerre vagyunk ítélve – önmagunk akarata által. Győzedelmeskedjen e nehéz időben mindannyiunkon az optimizmus a hiábavaló pesszimizmus felett!

GÁLFALVI GÁBOR

A múlt értékeinek megbecsülése

Rohanó világunkban elég keveset tekintünk a múltba. A jelennel, de főleg a jövőnkkel vagyunk a legtöbbet elfoglalva. Néha azt tartjuk, ami régi, az ósdi és hasznavehetetlen, nincs is már rá szükségünk. Ez nemcsak személyek, családok életében fordul elő, hanem biza az egyház életében is.

Székelyudvarhelyre kerülésem első évében történt, hogy a Városháza téri ingatlanban egy levéltárat szeretnénk volna kialakítani. Az iratok rendezése közben találtuk meg a vargyasi születésű udvarhelyszéki főispán, Daniel Gábor által rendelt látványterveket a felépítendő székelyudvarhelyi templomhoz. A tervet a csíkszeredai múzeum egyik munkatársa restaurálta, és az öt darabból álló látványtervet bekeretezve elhelyeztük a Vallásszabadság imatermének falára.

Majd később, 2020 kora tavaszán a székelyudvarhelyi belvárosi egyházközségben történt, hogy javítást végeztünk az orgona lépcsőfeljáratánál és a toronyszobában. Mielőtt elkezdtük volna a mennyezetet a munkákat, arra kértem a templomgondozót, hogy a lépcső alatt felhalmozott dolgokat válogassa szét, és találjuk meg a megfelelő helyet számukra, ezáltal is előkészítve a terepet a javítások elvégzésére.

A válogatás elkezdése után nem sokkal Balácsi Csaba templomgondozónk azzal jött be az irodába, hogy egy zsákban vagyont talált, s viccesen arra kért, hogy ezért neki egy hét szabadságot biztosítsak. És valóban vagyont találtunk: a Pákei Lajos 1904–1906

között elkészített tervrajzait, amelyek alapján felépült 1908-ra a székelyudvarhelyi belvárosi templom. Így találtuk meg a munkanaplót, benne az építkezés napenkénti leírását, a tervező által készített költségvetést, az építővel megkötött szerződést, a templom látvány- és részletes terveit.

Azóta többen érdeklődtek a templomtervünk iránt, köztük Gy. Dávid Gyula is, aki *Pákei Lajos hagyatéka* címmel könyvet adott ki a közelmúltban.

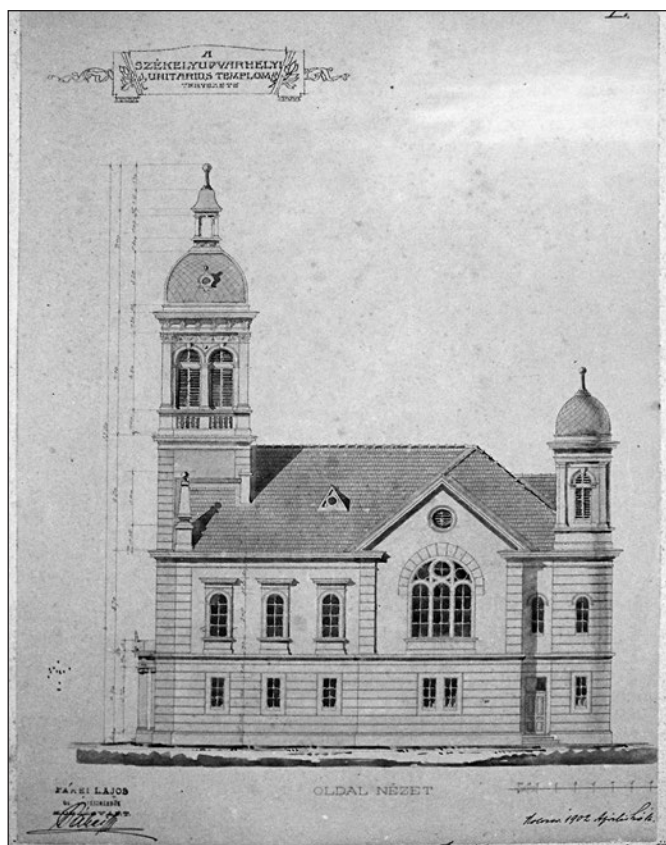
A munkanapló ötvenegy darab tervrajzot tartalmaz, ezek restaurálását Bernád Rita és munkatársai végezték el Csíkszeredában. A tervrajzok restaurálását László János egyháztagunk adományából fedeztük.

Az egyházközségi jegyzőkönyvekből kiderül, hogy készült egy harmadik terv is, amelynek a jelen pillanatig még nem bukkantunk a nyomára, reméljük ezt is megtaláljuk a közeljövőben.

Templomépítő eleink a Pákei tervrajzait fogadták el, ezek alapján épült fel 1906–1908 között Székelyudvarhelyen az unitárius templom. A templomot Ferencz József püspök 1908. május 25-én szentelte fel az egy Isten tiszteletére.

A templom tetőzetén végzett feljavítási munkálatok átvételére márciusban kerül sor. Ez alkalomból, az egyházközség elnöksége döntése értelmében, a restaurált tervrajzokból kiállítást szervezünk, majd a tervrajzokat a toronyszobában helyezzük el, így megőrizzük az utókornak azokat a kincseket, amelyekért ők is fáradoztak.

SIMÓ SÁNDOR

Egy elmaradt levél margójára

FARKAS DÉNES

• A hétvégén elolvastam a *Nem ilyen lovat akartam* című, nemrég megjelent Farkas Árpád-könyvet. Tudtam, hogy beteg, hogy élő szóban beszélgetni nincs mód, ezért azt terveztem, írok neki pár sort a napokban. Az a levél már nem születik meg. Vasárnap este Árpád (1944. április 3., Siménfalva – 2021. február 7., Sepsiszentgyörgy) elhunyt. Nagy szomorúságomban előkerestem a levelezésünket. Álljon most itt egy 2018-ban Farkas Árpádnak írott levelem.

Kedves-drága Árpi!

Az este fiammal találkoztam, és kézhez vehettem a *Farkas Árpád legszebb versei* c. kötetet. A szép kivitel és a dedikáció megnézése, elolvasása után dédelgetve kezdtem nyitogatni, mert „elzúgott ifjúságunk” (az egyik dedikálás) olyan emlékei elevenedtek meg bennem, hogy a könyvért való nagy köszöneten kívül még írnom kell valamit neked.

A benne lévő írások nekem nagyrészt ismerősek, hiszen egész életemben – s azt hiszem, immár míg tart még az életem, ez így is marad – mindennapjaim tartozékai közé fészkeltek be magukat azok a szép és nekünk való gondolatok, amelyeket Te isteni adományból olyan szépen megfogalmaztál verseidben.

Elolvastam a Cs. Nagy Ibolya *Farkas Árpád lírája* címszó alatti záradékot, amelyben elég terjedelmesen, de korántsem unalmasan végigkíséri a köteteidet, sok értékes hivatkozással azokra, akik itt-ott foglalkoztak a verseiddel. Ez az írás képet ad arról, hogy milyen volt a kor szelleme, a „szivárgások” (*Szivárgásban* c. vers) és a „hótönte szájak” (*Alagutak a hóban* c. vers) időszakában. Nem tisztem, és nem is tudnék olyan szakértelemmel tanulmányt írni a verseidről, mint azt egy irodalomkritikus teszi, de ezekről a versebe pattintott, simogatott érzésekről napestig tudnám szöni laikus gondolataimat. Ha nem is napestig, de hátha egyszer sor kerülhet kettőnk között még egy jó beszélgetésre, ha Isten napjainkhoz még napokat ígérne.

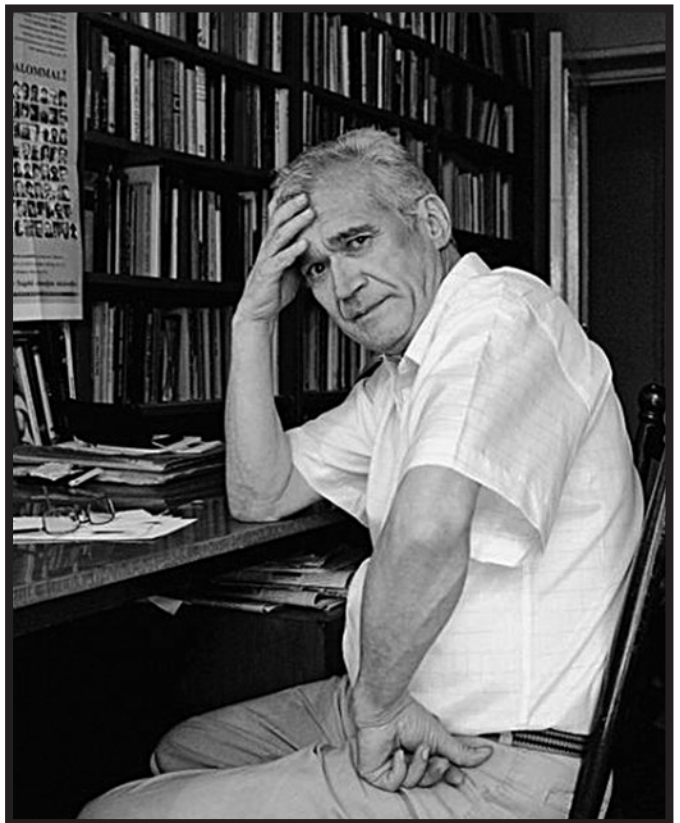
Árpi! Visszatérve az „elzúgott ifjúságunk” időszakára, túl a gyermekkori, szentmiklósi keserűlapuk alá bújós világon, a nyikómenti, lucernáskerti emlékeken most megelevenedik előttem a Cipőfűzőárus. Minden reggel látványa volt, amikor a teológiáról mentünk a templomba Kolozsváron. A gimnázium egyik sarkától a másikig sétált, vagy a sarkon álldogált a vak ember, kinek nyakában madzagról csüngött egy karika, rajta különböző színű felhurkolt cipőfűzők. Állítólag háborús légnyomás vitte el a szeme világát. Mindennap láttam, s soha senki nem vett tőle semmit, de azt hiszem inkább fedezék volt a kolduláshoz a sok fűző az amúgy jól öltözött vak embernek. Talán ez a kép íratta

veled a fenn emlegetett verset, amelyet egy vonalas irkalapra leírtál nekem. Sokáig őriztem, de a sok költözéssel sajnos nyoma veszett. A papír csak papír, a verset most is tudom fejből. Egyszer egy pohár sör mellett – miután már sikereket arattál diákkörökben – kérdőre vontalak, hogy: jól van jól, de miért írtál a Cipőfűzőárus című versebe vörös csillagot? Hát te nem látod – mondtad –, hogy a lényeg nem a vörös csillag?

Féltem, hogy nagyon elmész balra, s gondolván, hogy egy-két évvel hamarabb kezdtem a kolozsvári „előfordulást”, figyeltem a dolgaidat.

Eléggé meg is ijesztett, amikor mesélted, hogy a bérelt padlásszobában meglátogattak azok, akik kíváncsiak voltak, hogy miféle ostort akarsz csattogtatni a háziállatok felett... (*Háziállatok* c. vers) Aztán meg attól féltem, hogy nehogyan elmenj olyanba, hogy valahol a deltában köss ki, mint annyi teológus- s paptársam. (A Duna-deltában munkatáborok voltak.)

Emlékszem, hogy a volt padtársam, K. Jakab Anti (Szatmáron, a Kölcseyben voltunk osztálytársak) azt mondta nekem, hogy nagyon tehetséges vagy, csak kár, hogy pont olyan állatneved van, mint nekem. Ma sem tudom, hogy ez megrovás, kitüntetés vagy a konyak hangja volt-e, mert az Antival való találkozásaink rendjén ebben nem volt hiány.

Farkas Árpád (1944–2021)

Egyszer Te meg én valamit iszogattunk a Pescăruş-ban, Kolozsváron. Azt mondtad nekem: „nagy költő leszek, bátyám. Tudnál te olyat mondani, hogy: ropogtattuk a köménymagot a kémény mögött?” Háááát, ezek után gondoltam/tuk/, hogy ejsze jobb lesz hazamenni!

Folytathatnám azzal, hogy bátran LEFÉLTÜK az életet... (*Ha sírokon hajt ki a remény c. vers*)

Hátha összejön még egy rokoni-baráti ölelés!?

Köszönettel simogatom dedikált, gyönyörű könyvedet.

Dénes

Az első legációm

ANDRÁSI GYÖRGY

• Lassan elfogytak a 2020. esztendő napjai. Múlttá váltak a karácsonyi ünnepnapok, eltelt az év utolsó napját jelképező szilveszter is, sőt már az új, 2021. esztendő második hónapja is vége felé közeledik. Itt ülök szombat este régi íróasztalom mellett, és visszagondolok az elmúlt esztendőre. Mennyire más volt, mint a megszokott eddigiek. A 2019-ben berobbant új világjárvány, a Covid-19 s az ahhoz kapcsolódó restriktív, vesztegzár, korlátozó, az egész földünkre/világunkra kiterjesztett intézkedések rányomták bélyegüket életünk minden területére. Gondolataim visszavitték a múltba: olykor viharos, máskor napsütéses, örömmel, de vívódásokkal és döntéskényszerekkel is túlfűtött fiatalokom eseményeihez. Ma leginkább a családom körében, a templomokban eltöltött kedves, örömteli, felejthetetlen karácsonyesték vannak emlékeim előterében. Ez a múlt évi volt életem 82. karácsonya. Ezek közül a 65 évvel előttinek az emléke villant fel legélesebben előttem. Talán azért, mert az a karácsony első lépésemet jelentette, amellyel egyházam szolgálatára végérvényesen elköteleztem magam. Nagyon élénken, egészen apró kis részletekkel tele elevenedtek meg teológus éveim kezdetei, s abban is az első legációm.

Ezerkilencszázötvenöt augusztusában léptem be első alkalommal a kolozsvári unitárius lelkészképző intézetünk kapuján. Felvételi vizsgára jelentkeztem. Az erdélyi magyar és szász protestáns egyházak lelkészutánpótlásának képzése akkor már a hatalom nyomására összevont, Egységes Protestáns Teológiai Intézetben történt, önálló felekezeti karok szerinti megosztásban. A református és a magyar anyanyelvű evangélikusok a kolozsvári református teológiai intézet otthonában, az unitárius kar pedig továbbra is az Unitárius Kollégium új, impozáns épületében működött. A szász evangélikus kar Szebenbe költözött.

Amikor az épület főkapuján beléptem a díszes, előkelőséget sugárzó előcsarnokba, néma csend és hűs nyugalom fogadott. A középiskolás diákok éppúgy, mint a teológiai hallgatók, még vakáción voltak. Az első emeletre felérve, majd a jobbra kanyarodó, félhomályos folyosón lassú léptekkel haladva, valamiféle

komorsággal, titokzatossággal, misztikussággal, szorongással vegyes hangulat ölelt körül. Megilletődve nyitottam be az első emeleti dékáni hivatalba, amelyben az intézeti titkárság is helyet kapott. Dr. Erdő János dékán, dr. Kovács Lajos és dr. Simén Dániel professzor urak és Izsák Vilmos titkár tartózkodtak az irodában. Simén Dániel tanár úr ismerősként üdvözölt, és dél-erdélyi menekült család fiaként mutatott be a jelenlevőknek. Ő ugyanis annak az évnek a húsvétján Besztercén, az ottani unitárius filiánkban végzett „legátusi” szolgálatot, és meghívásunkra otthonunkban szállt meg és ebédelt. Az ő akkori ösztönzése és érvelése döntő hatással volt számomra pályaválasztásomban.

Benyújtottam a jelentkezéshez szükséges iratokat. A felvételi vizsga időpontját a más egyetemek felvételi vizsgáinak lejártá utánra tűzték ki.

A felvételi vizsgám sikeres volt. Oly sok évtized után, ha nem is szó szerint, de még ma is idézni tudnám azokat a kérdéseket, amelyeket pl. Erdő tanár úr intézett hozzám az unitárius egyháztörténeti vagy a kátéban megfogalmazott témakörökből. Úgy emlékszem vissza erre a felvételire, mint egy informális beszélgetésre, de amelyből a nagy nevű és gazdag tapasztalatú professzoraink megállapították a jelentkezők alkalmasságát vagy éppen alkalmatlanságát a lelkészi pályára.

A tanulmányi év októberben kezdődött. Az első hónap az új helyzettel és a diáktársakkal való ismerkedés, valamint a beilleszkedés idejeként gyorsan eltelt a családiasnak mondható közösségben. Teológiai tanáraink az intézeti szabályzatok ismertetésével segítettek, a felsőbb éves hallgatók pedig sok hasznos tanáccsal láttak el.

Ilyen milióban és előzmények, de komfortosnak egyáltalán nem nevezhető körülmények között indult el az 1955–1956. tanév. Senki közülünk egyetlen szóval sem panaszkodott vagy morfondírozott azon, hogy milyen régi, kopottak, kényelmetlenek az intézeti vagy bentlakási berendezések és a körülmények, sőt annak a kevésnek is örvideni tudtunk, ami volt, amit sikerült egyházunknak a múltból megtar-

tani, átmenteni. Mi, teológiai hallgatók mindannyian személyesen is átéltük a II. világháború kegyetlen pusztításait és veszteségeit, az utána következő aszály sújtotta, ínséges esztendőket, majd az új szocialista-kommunista diktatúra berendezkedésének nyomorgatásait, és csaknem valamennyien hasonló bentlakási körülmények között végeztük, otthonainktól távol, a középiskolai tanulmányainkat is.

Két hónap telt el a tanév megkezdése óta. Megérkezett a december, a karácsony felé mutató advent időszaka, amely nekünk, elsőéves hallgatóknak az első legációra való felkészülés izgalmas időszakát is jelentette. Néhány héttel az ünnepek előtt sor került a legációs helyek kiválasztására, a gyakorlati tanszék professzora, dr. Simén Dániel jelenlétében. A senior, a negyedéves Biró József már előre felírta a táblára a legátusfogadó egyházközségek névsorát. A választást a negyedévesek kezdték, s az elsőévesek zárták. Íratlan szabály az, hogy a négy elméleti tanulmányi év alatt egyetlen hallgató sem választhatta kétszer ugyanazt az egyházközséget, és olyan ünnepi egyházi beszédekkel kellett választani, amelyek még nem hangzottak el az illető egyházközség szószékén. Ebben segítségünkre voltak a negyedéves hallgatók, akik pontos „nyilvántartást” vezettek ezekről.

Torockószentgyörgyre esett a választásom. Miközben az intézeti előadások még tartottak, megkezdtük a legációra való előkészületeket is. A háromnapos ünnepre két karácsonyi és egy általános beszéddel kellett felkészülnöm. A kiválasztott beszédek, mivel írógép nem állt rendelkezésünkre, kézírással lemásoltuk. Ezzel nagyrészt már meg is tanultuk.

Közben az utazási lehetőségekkel is foglalkoznom kellett, amely izgalmas volt számomra, már csak ezért is, mert Erdélynek a Kolozsvártól nyugat felé eső részét nem ismertem. Középkorban a nyári vakációk idején egyik barátommal ugyan többnapos vagy többhetes kerékpártúránk alkalmával Erdély északi és délkeleti tájainak nagy részét végigpedáloztuk, de a Nyugati-Kárpátok tájaira nem jutottunk el. Így Torockószentgyörgy és környéke ismeretlen volt számomra.

Az 1950-es évek utazási körülményei még kezdetlegesek, a távolsági járatok pedig nagyon szórványosak voltak. Kolozsvárról Torockószentgyörgyre utazni nem volt könnyű vállalkozás. Előbb Tordára kellett eljutni az akkor közlekedő rozoga, orosz gyártmányú, fapados autóbusszal. Innen az Aranyos völgyén az Abrudbányára vezető keskeny nyomtávú, lassan döcögő vonat vitt, a vicinális, amelyet a helyiek mokanyicának becéztek. A borrévi elágazástól Torockószentgyörgyre pedig gyalogosan, jobb esetben szekérstoppal lehetett feljutni.

Néhány nappal a legációválasztás után Gál Zsófia, Gál Gyula torockószentgyörgyi lelkész leánya, aki az egyházi központ tisztviselője volt, megkeresett és el-

mondta, hogy a karácsonyi ünnepekre ő is hazautazik szüleihez, és felajánlotta, utazzunk együtt. Ő is felvázolta az utazási lehetőségeket, és azt is, hogy édesapja lovas fogatot küld majd élénk a borrévi állomásra. Természetesen nagyon megörvendtem az ajánlatnak.

Az utazás előtt Zsófi újra felkeresett azzal a jó hírrel, hogy a közlekedési igazgatóság december közepe táján egy új autóbuszjáratot indított Kolozsvár és Abrudbánya között, Ezzel átszállás és járműváltás nélkül, jóval rövidebb utazási idővel lehet Borrévre megérkezni.

Ilyen előzetes tervezések után érkezett el a karácsony szombatja, utazásunk napja. Zsófival a járatindulás előtt találkoztunk a kolozsvári autóbusz-állomáson, amely a mai Budai Nagy Antal utcában volt. Ő két nagyobb utazócsomaggal érkezett, én meg egy kisebb fajta bőröndöcskével, amelybe a háromnapos tartózkodásra, na meg a legátusi szerepléshez elengedhetetlenül szükséges dolgokat csomagoltam. (Csak zárójelben teszem a következő kiegészítést: bár ez a kis méretű utazóalkalmatosság a múlt század ötvenes éveinek egy eléggé elfogadható darabjaként volt forgalmazva, de a préselt kartonból készült, fapántokkal megerősített bőrönd, amely nagyobb méretekben is kapható volt, még csak nem is hasonlított a mai, kerekeken guruló csomagszállító eszközeinkhez. De hát ez is hozzátartozik azokhoz a hatalmas méretű változásokhoz, amelyek az elmúlt évtizedekben olyan elképzelhetetlen méretekben jelentkeztek életünk minden területén.)

Közeledett az indulás ideje, a bőröndöket és utazóládákat feltették a kis autóbusz tetején kialakított csomagtartóra. Aztán elindultunk, és mire az útvonalba eső falvak megállóiban a le- vagy felszálló utasokat megvárva Tordára érkeztünk, a decemberi nap már leáldozott. Félórai várakozás után továbbindulva az Aranyos völgyében felfelé, a gödrös, rázós úton döcögve, már teljes sötétségben tettük meg a távot Borrévig. Itt volt az útelágazás Torockóra, illetve Torockószentgyörgyre. Leszálltunk az autóbusról, leadták csomagjainkat is. Az utasokkal megtömött busz folytatta útját végállomása, Abrudbánya felé. A tér elcsendesedett, kiürült. Csak mi ketten álltunk csomagjainkkal keresve a reánk várakozó lovas kocsit, de sehol sem láttuk. Bizonyára még nem érkezett meg – gondoltuk. Továbbáldogáltunk a kivilágítatlan, sötét megállóban. Már fél óra is eltelt várakozásunk közepette. Be kellett látnunk, hogy nem vár ránk senki, Zsófi döntött: induljunk el gyalogosan, hátha szembe-találkozunk a megkésített fogattal. S ha nem, akkor gyalog kell nekivágnunk a hosszú útnak. Már a falu vége felé jártunk, de sem járművel, sem gyalogosokkal nem találkoztunk.

Az utolsó háznál bekopogtunk. Zsófit kedvesen üdvözlötték, mint régi ismerősüket, hiszen gyakran

megettörtént már, hogy utazásaik alkalmával, ha gyalogosan kellett megtenni Borrévtől a hazavezető útszakaszt, hátrahagyták e családnál nehéz csomagjait. Most nekünk is ezt kellett tennünk, mert hosszú, fárasztó gyalogút állt előttünk. További érdeklődésünkre elmondták, hogy láttak az esti homályban egy lovaskocsit Torockó felől lejönni, de nem sokkal azután, hogy a mokanyica az állomásból továbbindult, látták visszafelé is elhaladni.

Ezek után nekivágtunk gyalog. Zsófi csomagok nélkül, én pedig a kis bőröndömmel a kezemben. Ő ugyan megpróbált rábeszélni, ne cipeljem a hosszú gyalogúton, de hiába ösztökölt, hiszen legszükségesebb dolgaim voltak benne, mint a pizsamám, tisztálkodó, fogmosó és borotválkozó kellékeim, a váltó fehér ingek, és amiket legfontosabbnak tartottam, a Biblia, az ünnepi imák és beszédek.

Mérsékelt tempóban mentünk, meneteltünk az állandóan emelkedő gidres-gödrös, elhagyatott úton. Az éjszakába siető este már egyre hidegebbet hozott. A hold is megjelent az égen, és ezüstös színűvé varázsolta az út két oldalát szegélyező, zúzmara lepte fákat és bokrokat. A hosszas menetelésben a téli öltözékben felmelegedett testemből kiáradó meleg pára és lehelet lecsapódott a bajuszomra, és kis jégcsapokká válva megfehéřítette az amúgy még fekete hajamat, merthogy fejfedő nem volt rajtam.

Késő este lett, mire megérkeztünk az egykor városi rangú, de most nagyon elhagyatottnak, sötétnek, kihaltnak, némának látszó Torockóra. Amint szótlánul haladtunk a főútcán és már elértük a központot is, arra figyeltünk fel, hogy a ködös, párás homályból kirajzolódik előttünk az úton egy sejtelmes emberi árnyalak, egyik kezében halványan világító viharlámpás, a másikban sétatob. Amint közeledtünk egymáshoz, Zsófi felismerte benne édesapját. Örömmel üdvözöltük egymást, éreztük, hogy feloldódott bennünk a hosszú gyaloglás feszültsége. Megnyugodva hallgattuk Gyula bácsi magyarázatát. Közölte velünk, hogy ő felfogadta a Torockószentgyörgyön már csak ritkaságszámba menő kétlovas fogatú kocsit gazdáját, hogy menjen le Borrévre, és az ünnepekre Kolozsvárról érkező leányát és a legátust fuvarozza haza. A fogatos atyafi a jelzett időre le is érkezett borrhévi vasútállomásra, bevárta a mokanyica megérkezését, az utasok leszállását. Mivel azonban sem a tiszteletes úr leányát, sem a legátust nem látta, a vonat kiindulása után még egy negyedórát várakozott, mindhiába, ezért utasok nélkül vissza is ment. Hazaérve beszólt a papi lakra, jelentve, hogy a várt vendégek nem érkeztek meg. Kedves atyámfia – mondta neki Gyula bácsi –, a Kolozsvárról érkező autóbust kellett volna megvárnia, ahogy megbeszéltük, mert a vendégeknek azal kellett érkezniük. Hát ezt neki a tiszteletes úr nem mondta – így védekezett a fogatos. A félreértés azonban nem tisztázódott.

Gyula bácsit azonban annyira nyugtalanította, sőt aggasztotta a félreértett helyzet következménye, hogy a sötét estében egyik kezében az égő viharlámpással, másikban sétatobjával elindult gyalogosan Torockószentgyörgyről lefelé az országúton. Így találkoztunk Torockó főterén. Innen aztán már lassabb és nyugodtabb tempóban tettük meg a hátralevő, már csak két kilométernyi távolságot.

Késő este lett már, amikor átléptük a torockószentgyörgyi papi lak küszöbét. Bent, a meleg szobában megterített asztallal várt az aggódó tiszteletes asszony és az ünnepre hazajött fiuk, Barna. Zsófi röviden beszámolt rendhagyó utazásunkról majd a késő karácsonyesti öröm és együttlét ölelő, meleg, ünnepköszöntő hangulatában elfogyasztott vacsora után végképp feloldódott bennünk a feszültség, amely a hosszú gyaloglás alatt végigkísért.

A rövidre sikerült éjszakai pihenés után másnap, karácsony első napjának reggelén frissen ébredtem, és a családdal elfogyasztott reggeli után félrevonultam legátusi magányomba, hogy az ünnep első napjára megtanult egyházi beszédet és imát még egyszer átgondoljam. Az előttem álló első nyilvános templomi szereplésemre úgy tekintettem, mint önmagam megmérettetésére, és annak kifürkészésére, hogy alkalmassá lehetek-e a lelkeszi szolgálat vállalására.

Az idő rohamosan száguldott, tíz óra lett. Meditálásomba belekondult az istentiszteletet jelző első harangszó. Az izgalom fokozódott bennem: már csak egy óra van hátra! A második harangszó után Gyula bácsi behívott irodájába, és részletesen elmondta az istentisztelet rendjét, s abban az én feladataimat, amelyben a szószéki szolgálat mellett benne volt az úrvacsora kiosztásában való segédkezés is.

Aztán a toronyban lakó mindkét harang összcsendülő bongása indulásra szólított. Én is kaptam egy, a legátusoknak fenntartott palástot. Megható és felemelő volt a papi jelvényt vállamon érezni először életemben. Amikor Gyula bácsival bevonultunk a templomba, halk, de csodálatosan szép és megható orgonajáték fogadott, amely zengésével megbizsergette, áhítattal telítette szívünket, és betöltötte, átjárta a fűtetlen templom légkörét is. Az orgonánál a tiszteletes asszony, Gál Gyuláné Péterffy Anna (Nutka néni) okleveles énekvezér játszott magas művészi színvonalon, aki Péterffy Gyula orgonaművész, az unitárius teológia zenetanárának testvére volt.

A templom padjai éppúgy, mint az ifjak karzatai zsúfolásig tele voltak ünnepszentelő hívekkel. Torockószentgyörgy évszázadok óta a legátusfogadó egyházközségek közé tartozott. Lélekszámát tekintve az 1950-es években még a népesebb vidéki gyülekezeteink között volt nyilvántartva. A templom méretei is ezt igazolják. Amikor a tiszteletes úrral beültünk a papi székbe, ez az elem táruló látvány, az ünneplőbe öltözött hívek sokaságával tele templom megdobog-

tatta szívemet. Ezzel az élménnyel, a közös templomi éneklés felemelő hangulatával, de leginkább a szereplési láz izgalmával mentem fel a szószékbe. Szívem verését a torkomban éreztem. Ez azonban csak addig tartott, amíg az imádságot elmondhattam. Utána lassan lecsillapodott, lecsendesedett bennem a túlfűtött idegállapot. Az istentisztelet befejeztével úgy éreztem, hogy a jól megtanult és begyakorolt egyházi beszéd előadása és az úrvacsora kiosztásában való segítése, valamint az ünnep másod- és harmadnapi szerepléseim sikeresek voltak. Ezt az érzést erősítették meg a háromnapos legáció végén Gál Gyula tiszteletes úr kiértékelő, biztató és bátorító kedves szavai is.

Azt tartja a közmondás, hogy minden jó, ha jó a vége. De azt is elmondhatjuk, hogy a jó a kezdet biztatást is jelenthet, hogy jó lesz a folytatás, és reményt, hogy jó lehet a vége is. Ez az első legáció is egy ilyen biztatás és ösztönzés volt a folytatásra.

Ily hosszú idő elteltével, amint a 2021. esztendő kezdetén gondolatban végigjártam a szolgálatként választott és végigjárt életutamat, mélységes alázattal adok hálát a Gondviselésnek azért a nagy lehetőségért, amellyel több, mint fél évszázadra terjedő szolgálatomat betölthettem, és azért a megnyugtató érzésért, hogy megítélésem és a szolgálati helyeimről érkezett visszajelzések szerint odaadással és kellő alázattal elvégzett munkám nem volt hiábavaló.

Tintaceruzával írott tábori levelek

FORRAI TIBOR

„Hald Viborg 1918. III/27 Danemark

Kedves Tiszteletes ur!

Becses sorait megkaptam, melyért ez utal is fogadja hálás köszönetem.

Sokat tudnék írni az edigi megpróbáltatásokról, és meggyőződéseimről de ara sok idő kellene hanem anyi bizonyos, hogy a meggyőződéseim sok tekintetben mások mint a milyenek voltak ez előtt.

Az iteni helyzet egy tekintetben elég meg felelő, szorakozás is van más tekintetben hasonlít a galitkába zárt madáréhoz mű is iten drot kert közt vagyunk. így lehet itt valamit elsajátítani anyival vagyunk megkülömböztetve a barmoktól hogy nincs szarvunk, ilyen a dániai szabasság, az az egy szép meg van hogy hirdetik azt a magasztos ígét hogy boldogok lesztek majd a más világon.

Azt hiszem nem sok ideig fogok itt lenni de még bizonyost nem irhatok.

Jó tavaszi napokat kívánok, egéset a kedves családjával együtt

Szeretettel

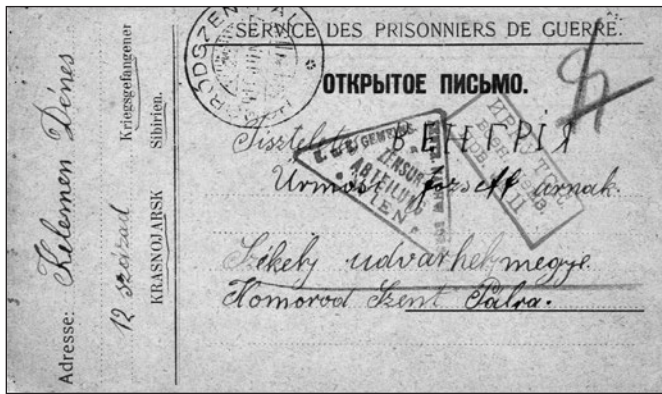
Gáborelek”

Ki a tiszteletes úr, aki ezt a levelet kapta több, mint száz évvel ezelőtt? Nem más, mint Homoródszentpál egykori lelkésze, később Kolozsváron püspöki titkár: Ürmösi József. Siménfalván született 1879. december 23-án, iskoláit és a teológiát Kolozsváron végezte, ott tett teológiai magántanári vizsgát is. Rövid ideig a Fejér megyei Polgárdiban szolgált, onnan hívták meg Homoródszentpálra 1904-ben. Pálffy Ákos kántortanító személyében nagyszerű társra lelt, gép-, tej- és hitelszövetkezetet, kaszinót, gazdakört, könyvtárat, napközit szerveztek, felpezsdítették a falu gazdasági,

kulturális, társadalmi életét. Ürmösi társszerkesztője volt a *Dávid Ferenc-füzeteknek*, az *Unitárius Szószéknek*, írásai jelennek meg az *Unitárius Közlönyben*, *Unitárius Naptárban*. Önálló kötetei-munkái: *Nyári vásárnapi tanítások* (Székelyudvarhely, 1906); *Lelkészi helyzetünk és a nép* (uo., 1909); *Nyolc év Homoródszentpál község szövetkezeti életéből* (uo., 1912); *Szocializmus és vallás* (Homoródmás, 1914); *Lelkipásztori gondozás és a gazdasági-szociális kérdés* (Székelyudvarhely, 1916); *A nő mai hivatása* (uo., 1918); *A tartós béke munkálása és a lelkeszi hivatás* (Budapest, 1918); *Igehirdetésünk kívánalmái* (Székelyudvarhely, 1922); *Népnevelés* (uo., 1923); *Bibliai történetek* (uo., 1923; újrakiadás: uo., 1938); *A gyakorlati teológia főbb irányelvei* (Székelyudvarhely, 1929).

1930-tól Kolozsváron püspöki titkárként szolgált, itt hunyt el 1953. január 22-én. Sírkövének felirata: ÜRMÖSI JÓZSEF unitárius lelkész 1879–1953. „Választott voltál és vagy.”

Azt viszont már kevesen tudják róla, amit a fellevezető levél is sejtet, hogy az első világháborúban felvállalta a falu katonafiaival a levelezést. Írtak neki az Isonzó mellől, Tobolszkból, Krasznajarszkból, egyszerűen Szibériából vagy Dániából, pergőtűzből vagy hadifogoly-táborból. Üzentek a saját családjuknak is a katonák, a tiszteletes pedig tudósította őket a homoródszentpáli történekekről, a családi eseményekről, küldött nekik olvasnivalót, többek között Dávid Ferenc-füzeteket. Sajnos, a sok neki címzett tábori levelezőlap, levél mellett nem sikerült felkutatnom olyan lapot-levelet, amit ő írt a harctéren küzdőknek, a táborokban sínylődőknek. Érkeztek német nyelvű lapok is, amelyeket nyilván katonatárs írt, a homoródszentpáli hadfi csak aláírta a levelet és esetleg megcímezte.

A tábori lapok, levélborítékok külön érdekessége a címzés, látszik a képeken: Homoródszentpál (Homorod Szent Pál), Udvarhely megye, Erdély, ezek magyarul. Az ország neve, valószínű attól függően, hogy éppen hol adták a tábori postára: Ungarn, Vengrie, azaz Magyarország, mert akkoriban (1916–1918 között, amikor a levelek keltek) Homoródszentpál még Magyarországon volt.

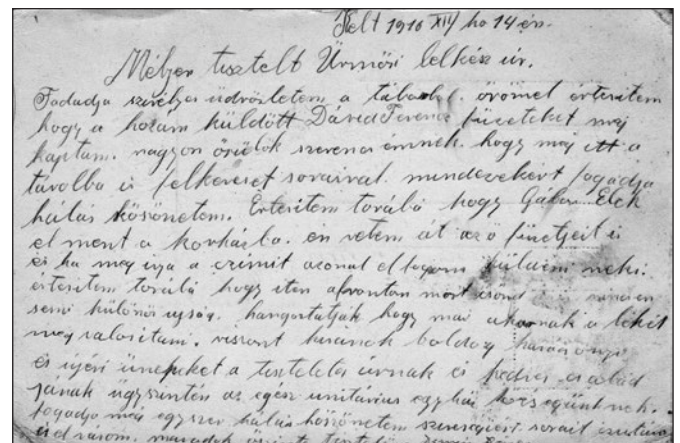
A falu nem felejtette el egykori tevékeny lelkészét, ha későre is, de az 1990-es évek elején vaskerítést készített Ürmösi József sírjára. Fel is szállították Kolozsvárra, de kiderült: a sír már nem létezik... 2015-ben pedig a Homoródszentpáli Unitárius Egyházközség és a Radicza Közbirtokosság támogatásával az

Erdélyi Műhely Könyvek sorozatban megjelent Ürmösi József *Pap és apostol. 44 év a lelképásztori munkamezőn* című könyve Simó Márton szerkesztésében.

Végül álljon itt még egy tábori levelezőlap szövege:

„Kelt soraim VII/ho 22én

Igen tisztelendő úr nagyon örvendének ha ezen pár soraim a legjobb egészségben találják magát és kedves családját tovább föl kérem legyen szives egy pár sort írni mert én már irtam számtalan lapot de választ hiába várok se hazunnan se egyebűnen nem kapok. Tovább tisztelem a kedves családját és üdvözetel maradok mindnyájokhoz a viszont látásig Szabó Domokos”

SZERETETSZOLGÁLAT

Meleg ebéd kolozsvári hajléktalanoknak

A Gondviselés Segélyszervezet és a Kolozsvár–Belvárosi Unitárius Egyházközség öt éve szervez a kolozsvári hajléktalanoknak és más rászoruló személyeknek melegébred-programot, heti egy alkalommal. Az ebédet mindig tiszta – és télen fűtött – helyiségben, terített asztaloknál, emberi körülmények között tálaltuk a résztvevőknek, akik kezet moshattak, szükségleteiket elvégezheték, majd a meleg ebéd és tea elfo-

gyasztása közben lehetőségük nyílt rövid beszélgetésekben megosztani nehézségeiket. Sajnos ezt a programot a járvány beálltával ebben a formában nem tudtuk folytatni.

Tíz hónapos kényszerszünet után sikerült megtalálni a szervezési keretet, amelyben – ha nem is a régi formában – folytathatjuk az ebédprogramot, a járványügyi előírások betartása mellett. Idén januártól csatlakoztunk az O Masă Caldă [*Meleg étel*] nevű projekthez. A szervező kolozsvári román egyesülettel együttműködve havonként egy alkalommal mi biztosítjuk 250 ebédadag elkészítését, amelyből nemcsak a kolozsvári hajléktalan személyek, hanem helybeli szociális otthonok lakói is részesülnek.

Az ebédben részesülők zöme a járványidőszak előtt hozzánk is járt étkezni, heti rendszerességgel. Nagyon megörvendtek, amikor újra találkoztunk, és régi cimborákként köszöntöttük egymást. Szinte kivétel nélkül afelől érdeklődtek, hogy mikor kezdjük újra a régi formában az ebédosztást.

Egy korábbi vallomást idézek, amely még a „régiszip időkből” származik:

Azért szeretek ide járni ebédelni, mert jól kiszolgáltnak, rend van, tisztaság, minden, ami kell. Az étel is nagyon finom, és szívesen járok ide. Még járok más helyre

is, de olyan jó nincs sehol, mint itt, ezt őszintén mondom. Adnak pótlást is, ha kérünk, és gyakran van deszert is az ebéd mellett. Adja az Isten, hogy tovább tudják folytatni!

Ebből a vallomásból is érezhető, hogy bármennyire éhes legyen valaki, nemcsak egy falat kenyérre, hanem emberségre, tiszteletre és elfogadásra is szüksége van. Jobbat mi sem kívánhatunk: adja Isten, hogy minél előbb visszatérhessünk a régi ebédprogramunk szervezéséhez!

VAGYAS ATTILA

Hetedszer tartották meg a házasság hetét Erdővidéken

Mottó: Ezerszer is igen!

Február 7–14. között hetedik alkalommal szerveztünk házasság hetét Erdővidéken. Az ökumenikus jellegű rendezvénysorozat erdővidéki keresztény egyházközösségek és nőszövetségek, illetve civil szervezetek összefogásával valósult meg. Idén a járványhelyzet miatt programajánlatunk a szokásosnál jóval szerényebb volt, de ezt a kevés lehetőséget tiszta szívvel és bizakodó szeretettel ajánlottuk az erdővidéki érdeklődők, házaspárok és párkapcsolatban élők figyelmébe.

Rendezvénysorozatunk 2015-ben egyszemélyes előadással kezdődött: a baróti unitárius nőszövetség meghívására az akkori kisbaconi tiszteletes asszony, Farkas Erzsébet *Az ékszeres doboz* című előadásával hívta fel a figyelmet a házasság és a család értékeire, azok megőrzésének fontosságára. A különlegesen jól sikerült előadást követően a meghívott és a szervezők együtt kezdtek el gondolkodni azon, hogy érdemes lenne minél több hasonló eseményt szervezni, minél több erdővidéki települést, közösséget bevonni a kezdeményezésbe.

A tervezgetést tettek követték, és 2016-ban Erdővidék négy településén nyolc, 2017-ben hét településen 19, 2018-ban tíz településen 31, 2019-ben 14 települé-

sen 38, míg 2020-ban Barót mellett 12 faluban összesen 28 eseménnyel, rendezvényre kerülhetett sor.

Idén, a „szájkosaras időknél” köszönhetően, az eddigiekhez képest kisebb csapattal és jóval kevesebb programmal jelentkezhettünk. A nyitó és záró istentiszteletek mellett vándorbölcset adtunk át Köpecen, házassági évfordulót ünneplőket köszöntöttünk Baróton és Bibarcfalván, filmvetítésre és tematikus beszélgetésre került sor a Boróka nyugdíjasklubban, interaktív játékos tevékenységekben, illetve tematikus előadáson vehettek részt az érdeklődők Bibarcfalván és Ürmösön, s nem maradt el a – negyedik alkalommal megszervezett – házaspároknak és pároknak szóló biliárdverseny sem. Az eddigiekhez képest az idén újszerű kezdeményezésnek számított a házaspárok útja, amelyet magyarországi mintára, Barót város polgármesteri hivatalának támogatásával állítottunk fel a baróti római katolikus templom és a Kisboldogasszony-kápolna között. Ez a szűk órányi időt igénybe vevő séta- és imaút tulajdonképpen közös elmélkedésen és beszélgetésen alapuló önismereti kirándulás, amelynek a keresztúti stációk mintájára készült 15 táblája a házaspárok életútjának állomásain vezet végig. Ez az út azoknak szól, akik tudják: tenniük kell azért, hogy házaseletük és személyes életük is jó legyen; kiváló lehetőség arra, hogy a házaspárok megbeszéljék örömeiket és bánataikat, eddigi megvalósításait és csalódásait, jövőre vonatkozó elképzeléseiket és vágyaikat. A táblákat nem gyűjtjük be, beláthatatlan ideig ott maradnak, lehetőséget biztosítva az arra járóknak a további elmélkedésekre.

A házasság heti eseménysorozatok mindenkori célja minél szélesebb körben felhívni a figyelmet a házasság, a család értékeire, azok megtartó erejére. Hisszük, hogy az idej eseményekkel is ezt a célt szolgáltuk, ugyanakkor reméljük, hogy jövőben újra a régi, megszokott kerékvágásban gurul majd ez a világ, és feltett szándékaink szerint ismét bőségesebb programkínálattal állhatunk az érdeklődő erdővidéki közönség rendelkezésére.

DEMETER ZOLTÁN

Az örök dilemma

ASZTALOS KLÁRA

• Az IWC (International Women's Convocation) és az UNOSZ közös szervezésében 2021. január 30-án virtuális térben került sor az új évet köszöntő női istentiszteletre. Az esemény házigazdája szerepét dr. Sztranyiczki Zsófia, az IWC ügyvezető elnöke vállalta, a moderátor Jobbágy Mária Júlia, a Kolozsvár–Belvárosi Egyházközség segédlelkésze volt. Köszöntőt mondott Sztranyiczki Zsófia magyar és angol nyelven. Azután Dimény Csilla Júlia, az UNOSZ elnöke köszöntötte a résztvevőket, és arra buzdított, hogy a jelenlegi járvány okozta bizonytalanságban tekintsünk reménységgel az előttünk álló évre, félelmeinket leküzdve bízzunk az isteni gondviselésben.

Amikor az ember bajban van, segítségre van szüksége, kapaszkodót keres. A 2020. esztendőben sokan sokféleképpen fejezték ki a járvány okozta aggodalmaikat, félelmeiket. Egyesek az orvostudománytól, mások a szabályok szigorú betartásától várták a járvány terjedésének a megállítását. A vallásos emberek imádságban kérték a segítséget.

Szima Csilla *A jók is elmennek* című írásában a nagyanyjáról ír, aki hosszú ideje várta férje hazatérését a világháborúból. Így fogalmazta meg az ima erejét: „Ha reménye néha elfogyott, nem maradt más, csak az imádkozás, amikor az emberi gyengeség rátámaszkodik az isteni mindenhatóságra”.

Virtuális istentiszteletünk rendjén Nagy Adél recsenyédi lelkész mondott imát. Hálát adott Istennek, hogy íme a találkozás egyetlen útján lélekben együtt lehetünk. Szeretnénk megfogni egymás kezét, és ha szomorúak vagyunk, érezni tudjuk a gondviselő Isten simogatását, biztatását. Bár kicsinyek vagyunk, mint a mustármag, képesekké lehetünk a szolgálatra, hogy mi is másokat tudjunk támogatni. Ehhez kérjük az erőt, az elfogadásnak és a megbékélésnek a tálcáját.

Unitárius egyházi énekeskönyvünkben sok szép megfogalmazását találjuk az Istenbe vetett bizalomnak. Íme néhány példa: „Bizodalmonk csak tebenned, édes Atyánk, Istenünk...” (12. számú ének), „Kiben bízunk, ha benned meg nem állunk...” (77.), „Bizodalmonk csak te vagy, kérlek, engem el ne hagyj” (90.), „Én bizodalmonk, én erősségem” (116.), „Tebenned, szent Atyám, minden bizodalmonk” (182.), „Szívemet hozzád emelem, és benned bízom, Isten” (185.), „Tebenned bízunk eleitől fogva” (199.).

Péterfi Zita Ágnes sepsiszentgyörgyi lelkész prédikációját a Lk 10,38–42 bibliai versekre alapozta. Mária és Márta jól ismert történetének mondanivalóját a ma élő nők, asszonyokra vonatkoztatta. Márta a mindenkori

háziasszony, akinek a legfontosabb, hogy legjobb tudása szerint mindent előkészítsen a vendég Jézus fogadására. Van, amikor mi is sürgünk-forgunk, a külsőségeket részesítjük előnyben. Gondoljunk csak egy-egy családi esemény vagy egyházi ünnep előkészületeire. Éppen a lényeg megélni nem marad kellő erő és idő. Ezzel szemben Mária Jézus lábaihoz telepedik és hallgatja a tanítását. Márta arra kéri Jézust, szólítsa meg Máriát, segítsen neki a munkában. Erre Jézus így felelt: „Márta, Márta, sok mindenért aggódsz és nyugtalankodsz, pedig kevésre van szükség, valójában csak egyre. Mária a jó részt választotta, amelyet nem vehetnek el tőle.” Jézus nem a munka ellen beszél, nem ítéli el Mártát, csak megállapítja, hogy az adott lehetőségek között Mária a jobbik részt választotta. Mi, mai asszonyok, nők életünk folyamán többféle szerepet élünk meg. Egyszerre vagyunk családról gondoskodó háziasszonyok, feleségek, édesanyák, nagymamák, kenyérkeresők, karrierépítők, időseket gondozók. Sokszor idegesen rohanunk, minden szerepünkben szeretnénk a maximumot nyújtani, és mindeközben nem vesszük észre, hogy nem jut idő a megállásra, az egymásra figyelésre, testi-lelki feltöltődésre, családtagjainkkal foglalkozni, gyermekeinkkel minőségi időt tölteni együtt, nevelni. Mária és Márta története arra hívja fel a figyelmünket, hogy tudatosítsuk magunkban, mikor, milyen időben mit kell tennünk, mikor mi a fontosabb, mire kell időt szánni. A mai asszonyok életében ez a nagy kérdés, az örök dilemma, hogyan tudjuk megtalálni az egyensúlyt a különböző szerepeink megélésében. Márta Jézusért dolgozott, Mária Jézussal dolgozott. A kérdés: vele vagy érte? Választanunk kell, mikor melyik jelenlét a fontosabb, hol a helyünk, melyik a halaszthatatlan, soha vissza nem térő alkalom. Azért imádkozunk, hogy mindig felismerjük, melyik a jobbik rész, és azt válasszuk.

Istentiszteletünket a zene hangjai tették meghitté, simogatták lelkünket és erősítették hitünket. Marosvásárhelyről dr. Strausz Imre István egyetemi adjunktus Gordon Young *Preludium klasszikus stílusban* és Tomaso Albinoni *Adagio* zeneműveit adta elő, majd Szabó Hajnal, a Marosvásárhely – Bolyai téri Egyházközség énekezője a 16. és a 255. számú egyházi éneket szólaltatta meg. Az együttlételet záró *Jöjj, énekelj velem...* kezdetű dal magyarul és angolul hangzott el.

Köszönet illesse az esemény szervezőit, a szolgálattevőket, a zeneszámok előadóit és a szépszámú résztvevőket, akikkel a virtuális térben egymásra találtunk, újból megélhettük az egymáshoz tartozás örömét és a közösség megtartó erejét.

IFJÚSÁGI OLDAL

A történet velünk folytatódik

POPA ILONA

• 1900. január 1-jén jelent meg a *Huszedik Század* című folyóirat első száma.

1900. február 27-én alapították meg az FC Bayern Münchent.

1900. március 31-én született Szabó Lőrinc költő, műfordító.

1900. április 11-én született Márai Sándor író.

1900. május 14. – október 28. között rendezték meg Párizsban a II. nyári olimpiai játékokat.

1900. június 5-én született Gábor Dénes Nobel-díjas magyar fizikus, a holográfia feltalálója.

1900. november 19-én indultak el Budapest utcáin első gyűjtőútjukra a posta által forgalomba állított autókbuszoknak nevezett járművek (valójában motoros levélgyűjtő triciklik).

1900. december 14-én Max Planck német fizikus a Berlini Fizikai Társaságban ismertette a modern fizika alapját képező kvantumelméletet.

Ez csak pár esemény, amely 1900-ban történt, folytathatnám a felsorolást... ekkor született egyik kedvenc művemnek, *A kis hercegnek* az írója, Antoine de Saint-Exupéry. Emlékszel a kis hercegről szóló történetére? A kerettörténete valóságba oltott mese, amely nem csak gyermekeknek szól. A kis herceg volt az, aki a bolygók között fedezte fel a világot, aki felelősséggel tartozott a rózsájáért. Hitte azt, hogy a rő-

Most mégsem erről a történetről szeretnék írni, hanem egy másik kedvencemről, amelynek szintén helye van a századelő világot és személeteket változtató eseményei között.

1900. február 11-én, Kolozsváron megalakult a Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre. A kezdeményezés a kor egészében egyedülállónak bizonyult.

A 2020. évet ünnepi évnek nyilvánította az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet. Sok mindent terveztünk, nagyot álmodtunk: rendezvények, villámcsődületek, kiállítások, kiadványok, videók, ösztöndíjak, faültetések, kiállítások, időkapszula elhelyezése szerepelt a terveink között, de sajnos sok mindent nem tudtunk megvalósítani, folyton alakítani kellett terveinket a körülményekhez. Így nem is csoda, hogy úgy érezzük, nem sikerült kellőképpen megünnepelni az egylet fennállásának 120. évét.

Ezért az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet elnöksége úgy döntött, hogy a szervezet 2021-ben megvalósítandó minden programját a 120 + 1 jegyében szeretné kivitelezni.

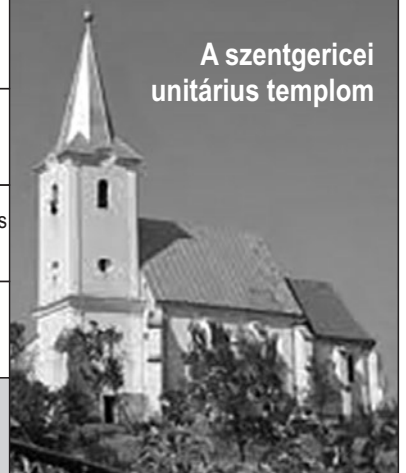
Az idő, amit az egyletre szánunk, teszi olyan fontossá számunkra az egyletezt, ami széppé teszi, az láthatatlan.

Reménnyel tekintünk a jövő felé, az újratervezés időszakát éljük. Bízunk abban, hogy sikerül kellőképpen megvalósítani minden elmaradt és új tervünket. Hisszük, hogy a történet velünk folytatódik.

zsájával töltött idő teszi számára igazán fontossá a növényt. Remélte, hogy egy napon mindenki megtalálja a maga csillagát. Bizott abban, hogy a szeretet a legfontosabb, hirdette, hogy a lényeg a szívünkkel kell keresni.

Kálium vegyjele	↩	Becézett Károly	Gárdonyi írt regényt róla	Csinos	Görbe alsó végtag	Vízben való tisztítás	Félelem!	Svéd autójel	Pirosodik az alma	Hatvány egyik része		A falu vize
Költő, pedagógus, Szentgericén is tanított (1793–1880)		Női név										
Adomák és ... A költő könyve											Egye!	
											Személyénél	
Literatúra								Mozog a föld				
								Gramm				
Fiókba tevés							Hangszer					
							Lógondozó eszköz					
Középen mosat!			Szalonnát főz					Fekete István gólyája				
			Vízimadár					Téboljít				
Linz határai!		Sor végei!			Erdei gyümölcs				Szürke fém			
		Női név			Méter				Paripa			
Átmérő	Erő van benne						Ébredő					Foszfor vegyjele
Francia autójel	Török tiszt volt						Csünget					Móricz murija
					Gyermekjáték						Ugyanaz, röviden	
					Függőzár						Tetőfedő iparos	
↩					Székely „rang”						Bajt csinál	
Ellés					Taszítás						Részen leolt!	
Orosz férfinév												
A falu régi latin neve												
Tonna	Indiai király volt						Jövendőmondó					Kambodzsa autójel
	Női név						Altató szó					
Római hatos		Valaminél lentebbi										
Liter		Matt										
			Keresztül				És latinul					
↩			Bizonyos ideje				Készül a süti					
Erdélyi folyóirat					Őn vegyjele							Személyes névmás
Szolgáltatás					Szintén ne							
A falu szülötte, levéltáros, történész (1820–1897)	Régi súlymérték				Írónk (András)							
	Joule				Belga autójel							

A szentgericei unitárius templom

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kiadja a Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár
Alapítási év: 1888. Új sorozat (1990-től)

Megbízott szerkesztőbizottság: dr. Andorkó Júlia Eszter szerkesztő, Bíró Sára Gyöngyvér médiareferens, Rácz Norbert Zolt püspöki titkár, felelős szerkesztő. **Munkatársak:** Asztalos Klára (Nők Világa), Magyar Zita Emese (ifjúsági oldal), Czire Alpár (fotó), Forrai Tibor (keresztrejtvény), Szombatfalvi Etelka (gyermekoldal), Szabó László (Szeretetszolgálat)
Tördelés: Virág Péter. Olvasószerkesztő: Dénes Gabriella

Készült a kolozsvári Idea Nyomdában.

Postacím: 400105 Cluj, B-dűl 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264 593 236/(0)264 595 927; kozlony@unitarius.org
A lapszám letölthető: kozlony.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció: **Gáspár Péter** és **Mezei Melinda**. A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás: **Verbum Egyesület**, tel.: 0264 596 478

A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje: a tárgyhoz előtti hónap **15-e**. Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza. Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk. A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

ISSN 1220-8418

Támogató a Romániai Magyar Demokrata Szövetség és a Communitas Alapítvány.

Barangoló Isten országában

Kedves Gyerekek!

Itt a tavasz, a várva várt, el is hozott néhány ibolyát. Merre vagytok? – kérdik a dombok. Hogyan növekszünk nélkületek lombot? Szinte fagyatlan tél után hosszabb és hosszabb minden délután. Még a fák reményrügyei is tudják, hogy otthon bujkál megannyi gyerek, akik csak könyvből látják a gyökereket, a virágokat, a méhet, a megszámlálhatatlan szépet.

Persze ott vannak a képek, a háromdimenziós lények, egyre minőségibb fények, de mindezekben elmarad a lényeg. Jó, persze védjük egymást, hozzád nem érhet más, még

erősebb a szabály: Haját ne húzd! Maszkot fel! Úlj arrébb, távolságot kell tartani!

Gondoltok már arra, milyen jó lesz, mikor vége lesz ennek a szomorú maszkabálnak, ej, de nagyon örültök majd az iskolának! Amíg otthon voltatok, kicserélődhetek tejfogaitok, a hajatok is

megnőtt vagy épp rövidebb lett, lábatokra a cipő se megy fel. Ez a sok változás is jelzi, hogy a járvány ellenére is zajlik az élet.

Legyen csodás tavaszotok!

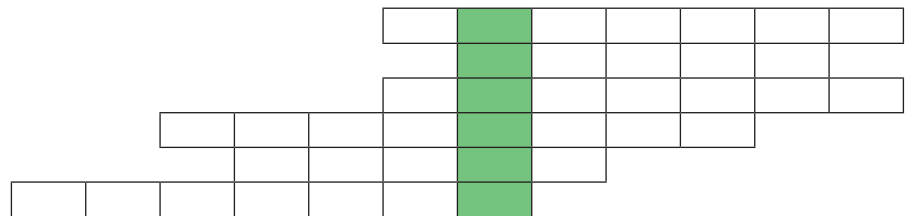
Feladatok:

1. Kinek ki vagy minek mi a párja? Kössétek össze a megfelelővel!

2. Milyen névnapok vannak az alábbi dátumokon? Ha kikeresed a neveket a falinaptárból, és beírod a hálóba, akkor egy olyan szót kapsz megfejtésként, amelyet a tavaszhoz szoktunk társítani.

Március 6., 23., 26., 3., 9., 28.

Kreatív tavaszi ötletek

Ne-ne, ne törj ágat, nem szabad bántani a fákat! Ám van bőven, amit a tavaszi szél tört le, gyűjtsd össze, akassz rá szalagot, boldogabb lesz a holnapod!

Találós kérdések

Tó vizében lépeget
Békák veszedelme,
Békát fog, és messze néz
Fél lábon merengve.
(a l i ó g)

Ismerünk egy magas fát,
Rajta épp tizenkét ág,
Négy fészek mindegyiken,
Hét tojás a fészekben.
(a z e v, a h ó n a p o k, a h e t e k é s a n a p o k)

Csontkürttel kürtölnek,
Aranydeszkák hasadnak,
Földi férgek mozognak.
(t e r t e l e t)

Személyes babérligetünk

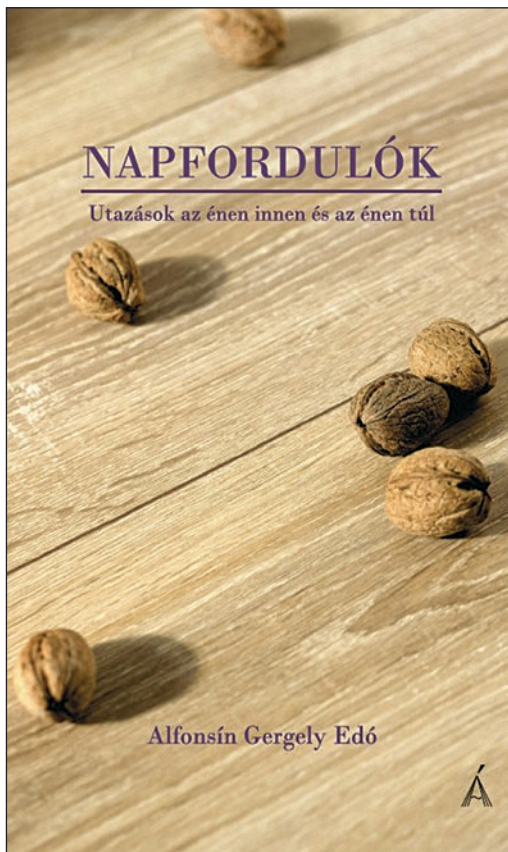
• „Egyszerre arra gondoltam, hogy nincs nálam könyv. Olyan könyv, amit most jól esne olvasni. [...] Egyetlenegy babérligetkönyv sincs – írja Hamvas Béla *A babérligetkönyv* című esszéjében.

A *Napfordulókat* olvasva (*Napfordulók. Utazások az énen innen és az énen túl*, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2020) mintha a néhai mester fentebb idézett gondolata élne tovább. Alfonsín Gergely Edó nagy utazásra hív, igaz, most nem a monyókkal közösen fedezzük fel a világot, hanem önmagunk babérligetében barangolunk. A *Napfordulókban* összegyűjtött versek, gondolatok, vallomások két ciklust, *Nyári*, valamint *Téli Napfordulókat* alkotva arra buzdítanak: merj élni, szeretni pedig kötelező! A kötet nem varázsreceptekkel teli szakácskönyv, ami arról szólna: így meg így cselekedj ahhoz, hogy felhőtlen életet élj! A szerző napfordulói olyan könyvvé állnak össze, amihez nem feltétlenül szükséges a mediterrán tájak nyugalma. A *Napfordulók* arra ösztönöz, vegyük észre a bennünk élő virágokat, gesztenyefákat, végeláthatatlan levendulamezőket! Tiszteljük és fogadjuk el azokat úgy, hogy közben ápolásukról, művelésükről se feledkezzünk el! „viseld, ami a tied / méltósággal, / ne panaszkodj, / ne dicsekedj, / csak mint virág a szirmát” – biztat(nak) a *virágszirmok*. Ez az a vers, ami felhívja figyelmünket a bennünk élő növények tökéletességére. Létezésünk babérligetkönyvének alapgondolata ez az alkotás. A már említett tökéletesség nem abban rejlik, hogy levenduláink minden időben egyformán illatoznának, esetleg ugyanolyan fehérek lennének vagy lilák. Makulátlanságuk nyitja boldogságukban rejlik, hogy képesek ott lenni a jelen pillanatban. Ez is egy feladat; megtanulni megélni a percet. Élvezni az évszakok pillanatnyi gyönyörét annak tudatában, hogy „nem vagy másnál / se több, se kevesebb, / ahol vagy, ott van a te helyed, / ahová mész, ott lesz a te helyed, / csak

érezd magadban a Virágot / s a Kertet.” A kioktatás szándéka távol áll a kötetbeli tanításoktól. A könyv alternatívákat kínál fel, ezek segítségével pedig széppé tehetjük személyes babérligetünket. Az *Egy tál élethől* arra kapunk választ, hogy az egyszerűség fontos növény, a hitelesség gyökere. Gyermekkori emlékeinek felidézésekor Alfonsín Gergely Edó nem hallgatja el, az élelmiszer bizony értéknek minősült. Ami manapság sok esetben evidencia, pár évtizeddel ezelőtt még ajándék volt: „Zsenge bivalyfusulyka. Mekkora értéke volt, mert kevés volt. Mert finomabb, mint a többi. Mert jól meg lehetett fogni. Mert szép. Mekkora értéke volt az ételnek.” A visszaemlékezés nem hallgatja el, a házimunka elvégzésének milyensége és üteme nagyban függött az ember pillanatnyi hangulatától, ahogyan ez manapság is befolyásoló tényező: „Szedtük a fusulykát, aztán bontottuk, aztán válogattuk. Hol morogva, hol jókedvűen.” Akkoriban a motiváció forrása más volt a gyerek számára. A legkisebbek nem attól villanyozódtak föl, ha a házimunkát követően szintet léphettek valamelyik online játékban, hanem ha négy lábú cimboráktól kaptak segítséget: „Hol felült a macska a térdünkre, s úgy, hol csak úgy üresbe, unalmasan.” Egy biztos, a paszulyzedés több volt, mint hétköznapi elfoglaltság. Monotóniája tulajdonképpen a fiatalok látószögét bővítő tudástár: „Mindenképp alap-elem volt. Táplált, összehozott, töprenkedni tanított, rácsodálkozni a színekre, a formákra, az ízek sokféleségére, hogy egy anyagból hányfélélet lehet...”

Nehéz becsukni a *Napfordulókat*, mert olyan dolgokra ébreszt rá, amikről a hétköznapi rohanásban nem vennénk tudomást. Ennek ellenére, nem mulasztás letenni néha a könyvet, majd újra felütni valahol. Bármelyik oldalra is téved a tekintet, a bölcsességek úgy úsznak rajta, mint folyók hűvösében az öreg viza.

KOVÁCS ÚJSZÁSZY PÉTER

Andrási György ny. lelkész (Kolozsvár), **Bodor Lídia Emese** lelkész (Medgyes), **Demeter Zoltán**, a Gondviselés Segélyszervezet Háromszéki Fiókszervezetének elnökségi tagja (Barót), **Farkas Dénes** ny. lelkész (Kolozs), **Forrai Tibor** ny. tanár (Homoródszentpál), **Kovács Újszászy Péter** költő, irodalomkritikus (Kolozsvár), **Máthé Zsuzsa** doktorandusz (Havasrekettye), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Simó Melinda** pszichológus (Székelyudvarhely), **Simó Sándor** lelkész-esperes (Székelyudvarhely), **Vagyas Attila**, a Gondviselés Segélyszervezet elnökségi tagja (Kolozsvár)